

Ehli Beytin, Eshabı kiramın fazileti ve “Kerbela” olayı

Ehli sünnet İslam büyükleri, Ehl-i Beyti sevmenin her mümine farz olduğunu bildirmişlerdir. Onlara kıymet vermek, saygı göstermek her Müslümanın vazifesidir. Ehl-i Beyt ile ilgili Peygamber efendimiz buyurdu ki:

“Ehl-i Beytim, yâni evlâdlarım, Nûh aleyhisselâmın gemisi gibidir. Buna binen kurtulur, binmeyen helâk olur.”

“Benden sonra size iki emanet bırakıyorum. Bunlara yapışırsanız, yoldan çıkmazsınız. Birisi, ikincisinden daha büyüktür. Biri Allahü teâlânın kitâbı olan Kur’ân-ı kerîmdir ki, gökten yere kadar uzanmış, sağlam bir iptir. İkincisi, Ehl-i Beytimdir. Bunların ikisi birbirinden ayrılmaz. Bunlara uymayan Benim yolumdan ayrılır.”

“Sizlere dîn-i İslâmı getirdiğim için, bir karşılık istemiyorum. Yalnız bana yakın olan Ehl-i Beytimi sevmenizi istiyorum.”

Büyük İslâm âlimi **İmâm-ı Rabbânî** hazretleri buyurdu ki: “Babam çok âlim idi. Her zaman Ehl-i Beyti sevmeyi tavsiye ve teşvik buyururdu. Bu sevgi insanın son nefeste imanla gitmesine çok yardım eder, derdi. Vefât edeceklerinde baş ucunda idim. Son anlarında şuurları azaldığında kendilerine bu nasihatleri hatırlattım ve o sevginin nasıl tesir ettiğini sordum. O hâldeyken bile: “Ehl-i Beytin sevgisinin deryasında yüzüyorum” buyurdular.”

Dinimiz **“ölçülü”** olmayı emredir. Bunun için sevgide ve düşmanlıkta haddi aşmamak, dinimizin dışına çıkmamak lazımdır. Çünkü, bir kimse ne kadar, kötü olursa olsun, ne kadar yanlış işler yaparsın yapsın, açıkça dinî inkar etmedikçe, inanılacak şeylere inandığı müddetçe, Müslümandır, buna kafir denilemez.

Yezid, İslâmiyete düşman değildi. Namaz kıldığı İslamiyete yaymak için cihad ettiği tarihi bir gerçektir. Kerbela’nın sebebi, Yezid’in din düşmanlığından değil, **Hz. Hüseyin’in** kendisine karşı geldiği için saltanatının tehlikeye gireceği korkusundandı. Babası Hazret Muaviye, Eshab-ı kiramdandı, Resulullahın kayın biraderi ve vahiy katibi idi, Onun zamanında İslamiyet geniş bir coğrafyaya yayıldı. İstanbul’u fethetmeye gelen ordunun başında Yezid vardı ve emrinde Hz. Halid bin Zeyd ve Mesleme gibi büyükler bulunuyordu. Hadis-i şerifte, **“Ümmetimden Kayser’in şehrine (İstanbul’a) ilk sefer yapanları Allah mağfiret etti”** (Ramuzü’l-ehadis, 1/159, Buhari’den nakil) buyurulmuştur. Yezid’in yaptıklarını hiçbir Müslüman savunmaz. Hiç kimse onu temize çıkartmaya çalışmaz. Fakak ölçüyü de muhafaza eder. Sevgide düşmanlıkta Resulullahın, birinci emaneti olan Kur’an-ı kerimin dışına çıkamaz.

“Ehli beyte iyi davran!”

Her Müslüman gibi, Hazret-i Muaviye de ehli beyti çok severdi. Şu vasiyeti ehli beyt sevgisini açıkça göstermektedir. Hz. Muaviye vefâtına yakın, çok hastalandı. Öleceğini anlayınca sanki ileride olacakları görerek oğlu Yezîd’i çağırarak dedi ki:

“Ey oğlum! Hazret-i Hüseyine, çocuklarına, kardeşlerine, kardeşlerinin çocuklarına, bütün akrabasına iyi davran! Ey Yezîd! Hz. Hüseyin ile istişare etmeden, halk hakkında hiçbir iş yapma. Senin yanında onun emrinden daha yüksek emir, onun elinden daha yüksek el olmasın. Onsuz ve onun çoluk çocuğu olmadan bir şey yeme ve içme. Ondan ve onun çoluk çocuğundan önce kimseyi giydirme.

Ey oğlum! Biz sadece onun babasının ve dedesinin köleleriyiz.

Ey oğlum! Bir harcama yaparsan yarısı Hz. Hüseyin için olsun. Onun üzülmekten ve kızmasından çok sakın. Çünkü onun dedesi Resûlullah efendimiz önce gelenler ve sonra gelenler hakkında şefaate edecektir. Onun babası Hz. Ali bin Ebî Tâlib kıyamet gününde Kevser Havuzunun suyundan dağıtacaktır. Liva-i Hamd onun elindedir. Annesi Fâtımat-üz-Zehrâ kadınların efendisidir. Büyük annesi Hadîce-i Kübrâ’dır. Allahü teâlâ onlar sebebiyle bizi doğru yola iletti. Onlara ve çoluk çocuğuna herkesin iyilik etmelerini tavsiye et. Onları râzı et. Hazret-i Hüseyin, çoluk çocuğu, akrabaları ve Benî Hâşim hakkında ileri gitme!”

Görüldüğü gibi Hz. Muaviye ehli beyte çok severdi. Mal için, makam için olan düşmanlıkla, dinî için, nesebi için düşmanlık aynı değildir. Birincisinin neticesi günah, ikincisinin neticesi küfür olur. Ehli Sünnet büyüklerinin bildirdiğine göre, Yezid’in, **Hazret-i Hüseyin’ne**, karşı oluşu dinî düşmanlıktan olmayıp, makam ve dünyalık içindi. Siyasî idi.

Her ne olursa olsun, bu alçakça yapılan vahşeti, Yezîd bile üzerine almamış. İbni Ziyâd’a, bu yüzden la’net etmiştir. Yezîd’in suçu da büyük ise de, bundan dolayı, vefatından çok

sonra meydana gelen bu olay için babası Hazret-i Muaviye'yi lekelemeye kalkışmak, pek haksızlık olur.

İşin diğer bir yönü Yezîd, **Hazret-i Hüseyin'i** öldürmek için emir vermedi. Kendisine bi'at ettirilmesini emretti. Adamları haddi aşarak bu akıl almaz cinayeti işlediler. Yezid, şehit edildiğini işitince herkes gibi o da üzüntüsünden ağladı.

Dilimizi bulaştırmayalım!

Hazret-i Hüseyin'in yakınları o akıl almaz Kerbelâ faciasından sonra Şam'a getirildiler. Yezîd onları sarayına alıp çok hürmet ve ikramda bulundu. Yezîd'in âilesi de Hazret-i Hüseyin için çok üzüldü çok ağladılar. Yezîd, İmâm-ı Hüseyin'in Ehl-i beytini kendi sarayına yerleştirdi. Çok ikramda bulundu. Sabah akşam yemeklerini **İmâm-ı Zeynelâbidîn** ile berber yedi. Onlar bir müddet Şam'da kaldıktan sonra Medîne'ye gitmek istediler. Yezîd, onlara çok mal ve hayvan ile iki yüz altın verdi. "Her ihtiyacınızı bildirin, hemen gönderirim." dedi.

Nûmân bin Beşir'i beş yüz süvârî ile bunların emrine verdi. İzzet ve hürmetle Medîne'ye gönderdi. **Zeynelâbidîn** hazretleriyle vedâlaşırken de; "**Allahü teâlâ İbn-i Mercâne'ye lânet etsin. Vallâhi ben olsaydım babanın her teklifini kabul ederdim. Allah'ın takdiri böyleymiş ne çâre. Ne istersen bana yaz, hemen gönderirim.**" dedi. Hattâ Hazret-i Hüseyin'in kızı Sükeyne ayrılırken, "**Mu'âviyenin oğlu Yezîd'den dahâ hayrlı kimse görmedim**" dedi.

Hz.Hüseyin gibi yüce bir imamın şehid edilmesi, bütün Müslümanlar için büyük musibet ve üzüntüdür. Hz.Osman'ın ve Hz.Hamza'nın, Hz. Ali'nin pek feci şekilde şehid edilmeleri de, böyle büyük musibet ve üzüntüdür. Fakat, Peygamberimiz, Hz.Hamza'nın şehid edildiği günün yıldönümlerinde matem tutmadı. Matem tutmayı emretmedi. Hadis-i şerifte: "**Matem tutan kimse, ölmeden tevbe etmezse, kıyamet günü şiddetli azab görecektir.**" (Müslim)

Ateş düştüğü yeri yakar, Bu olaya en çok üzülenler, Hazreti Hüseyin'in soyundan gelen seyyidlerdir. Çünkü, dedeleriydi. O'nun mübarek kanını taşıyorlardı. Fakat buna rağmen **Abdülkadir-ı Geylani, Ahmed Bedevi, Ahmet Rufai, Abdülhakim Arvasi** gibi ehli beyt soyundan gelen büyükler bağışlarına taş basıp asırlarca bu olayı dile getirmedi. Olaya sebep olanları, küfürle itham etmediler.

Bizler de bu şerefli insanlar gibi davranıp bu vicdanları paralayan cinayetleri konuşmamalıyız. Konuştuğumuz zaman kime ne faydası olacak? Bu mübarek şehidler geri mi gelecek? Tabii ki hayır, sadece acılar tazelenecek, birlik ve beraberliğimiz bozulacak. Huzur içinde ve kardeşçe yaşamak için bunları dile getirmemek şarttır.

Sözümüzü büyük imam, **İmam-ı Şafi** hazretlerinin sözü ile bitirelim, "**Allahü teâlâ, bu kanlara ellerimizi bulaştırmaktan bizleri korudu. Biz de dillerimizi bulaştırmaktan korumalıyız!**"

Ehl-i beytin fazileti

Ehli beyt, Peygamber efendimiz Muhammed aleyhisselamın bütün aile fertlerine denir. Mübarek hanımları, kızı Hazret-i Fatıma ile Hazret-i Ali ve bunların evlatları olan Hazret-i Hasan ve Hazret-i Hüseyin, onların çocukları ve kıyamete kadar gelecek torunlarının hepsine de Ehl-i beyt denir. Eshab-ı kiramdan Selman-ı Farisi de Ehl-i beytten sayıldı. Fakat özellikle Ehl-i beyt denilince, **Hazret-i Ali, Hz Fatıma ve mübarek iki oğlu Hazret-i Hasan ve Hazret-i Hüseyin** anlaşılır (radıyallahü teâlâ anhüm). Peygamber efendimiz, Hazret-i Ali'yi, Hazret-i Fatıma'yı, Hazret-i Hasan ve Hazret-i Hüseyin'i mübarek abâları ile örterek şöyle dua etti:

"İşte benim ehl-i beytim bunlardır. Ya Rabbi, bunlardan kötülüğü kaldır ve hepsini temiz eyle!"

Resulullah efendimizin soyu, Hazret-i Fatıma'dan devam etti. Hazret-i Hasan'ın çocuklarına ve torunlarına **Şerif**, Hazret-i Hüseyin'in nesline de **Seyyid** denir. Peygamber efendimizin temiz ve mübarek kanını taşıyan seyyidler ve şerifler, çeşitli ülkelerde yaşamaktadır. Her birisi güzel ahlak numunesi olup, yurdumuzda da sayıları pek çoktur.

Ehli sünnet âlimleri, Ehl-i beyt sevgisini, son nefeste iman ile gitmek için şart görmüşlerdir. Ehl-i Beyti sevmek her mümine farzdır. Bunlarda Resulullah efendimizin zerrelere vardır. Onlara kıymet vermek, saygı göstermek her müslümanın vazifesidir. Çünkü imanın temeli ve en kuvvetli alameti, Allahü teâlâyı sevmek ve Allahü teâlânın sevmediklerini sevmemektir. Hadis-i şerifte, "**İmanın temeli ve en kuvvetli alameti, Allah dostlarını sevmek ve Onun düşmanlarına sevmemektir.**" buyruldu. Allahü teâlâ, Ehl-i beyte buyuruyor ki:

"Allah sizlerden ricsi (her kusur ve kirleri) gidermek istiyor ve sizi tam bir taharet ile temizlemek irade ediyor." (Ahzab 33)

Her namazda, Âl-i Muhammed diye dua ettiğimiz Ehl-i beyt bunlardır. Allahü teâlânın en çok sevdiği resulü Muhammed aleyhisselamdır. Onun da en çok sevdiği Ehl-i beyti ve Eshabıdır. Hadis-i şeriflerde buyuruldu ki:

“Şu üç hürmeti gözetenin, dini ve dünyası muhafaza edilir, yoksa hiç bir şeyi korunmaz. İslam’a, Peygambere ve Onun nesline hürmet.” (İslam’a hürmet, Dinin emirlerine riayet etmektir, Peygambere hürmet, sünnetine uymaktır, nesline hürmet seyyidlere, şeriflere hürmettir.)

“İslam’ın esası”

Son devir İslam büyüklerinden **Abdülhakim Arvasi** hazretleri, “Ehl-i beyti sevmek lazımdır. Bunları sevmek, kalb ile, beden ile ve mal ile yardım yapmakla olup, bunlara riayet ve hürmet etmek iman ile ölmeye sebep olur” buyurdu.

Ehli beyti sevmek, Ehli beyte düşman olanları sevmemek dinin esasıdır. Bu durum Hadis-i şeriflerde şöyle bildirilmektedir:

“İslam’ın esası, bana ve Ehl-i beytime sevgidir.”

“Her şeyin temeli vardır. Müslümanlığın temeli eshab ve ehli-i beytimi sevmektir.”

“Allah’ın kitabı ve Ehl-i beytime uyan, hidayette olur, uymayan sapıtır.”

“Ehl-i beyti seveni Hak teâlâ sever, buğz edene de buğz eder.”

“Ehl-i beytim, Nuh’un gemisi gibidir. Tutunan kurtulur, tutunmayan, boğulur.”

“Tutunduğunuz vakit, asla dalaletle düşmeyeceğiniz iki şeyi bıraktım: Allah’ın kitabı Kur’an ve Ehl-i beytim.”

“Ehl-i beytime buğzeden, yüzüstü Cehenneme atılır.”

“Ehl-i beytime, Cehennemlikten başkası buğz etmez.”

“Fatıma, Cennet hatunlarının üstünü, Hasan ve Hüseyin de Cennet gençlerinin yüksekleridir.”

“Ya Fatıma, Allahü teâlâ senin gazabın için gazap eder, senin rızan için razı olur.”

“Allahü teâlâ, Fatıma ve nesline Cehennemi haram kıldı.”

“En iyiniz, Ehl-i beytime iyilik edendir.”

“Ehl-i beytimi sevmeyen, ihtilafa düşer ve şeytana yoldaş olur.”

“Vallahi Ehl-i beytimi sevmeyenin kalbine iman girmez.”

“Benim soyuma dil uzatarak, beni incitenlere, Allahü teâlâ çok azap yapar.”

“Allahü teâlâ, oğlum Hasan’la iki Müslüman ordunun arasını barıştırır.”

“Ya Rabbi, Hasan ile Hüseyin’i seviyorum. Sen de sev. Bunları sevenleri de sev!”

“Fatıma benden bir parçadır. Onu inciten beni incitmiş olur.”

“Fatıma’yı Ali’den daha çok severim, Ali, bana, Fatıma’dan daha çok kıymetlidir.”

“Kızım Fatıma’nın adı, “Allah onu ve sevenlerini Cehennemden korur”

manasındadır.”

Sevmenin en büyük alemeti de, sevdiği kimseler gibi inanmak ve yaşamaktır.

Dünya ve ahiret kurtuluşu için

Dünya ve ahiret kurtuluşu için Peygamberimizin akrabası olan Ehl-i beytini ve dini yaymada dava arkadaşları olan Eshab-ı kiramını çok sevmek ve onların yoluna sarılmak lazımdır. Ehl-i beyt, Ehl-i sünnetin gözbebeğidir. Ehl-i beytin fazilet ve kemalatı pek çoktur. Saymakla bitmez. Onları anlatmaya, methetmeye, insan gücü yetişmez.

Hadis-i şeriflerde buyuruldu ki:

“Ehl-i beytimi ve Eshabımı çok sevenin, Sırat köprüsünde ayağı kaymaz.”

“Benden sonra Ehl-i Beytimle imtihan olunacaksınız.”

“Bana ve Ehl-i beytime salevat getirilmedikçe, dua ile Allah arasında perde vardır.”

“Ali’yi ancak mümin olan sever ve ona ancak münafık olan buğz eder.”

“Ali’yi sevmek, ateşin odunu yaktığı gibi, Müslümanların günahını yok eder.”

“Ali’ye düşman olanın düşmanı Allah’tır.”

“Ben ilmin şehriyim, Ali ise kapısıdır.”

“İlim on kısım. Dokuzu Ali’de, biri diğer halktadır. O, bu biri de onlardan iyi bilir.”

“Ali’yi seven, beni sevmiştir. Ona düşmanlık, bana düşmanlıktır. Onu inciten beni incitmiştir. Beni inciten de Allahü teâlâyı incitmiş olur.”

“İmanın birinci alameti Ali’yi sevmektir.”

“Ensara ancak münafık buğz eder. Ehli beytime, Ebu Bekir ve Ömer’e buğz eden de münafıktır.”

“Allah’ı seven beni sever, beni seven de, Ehl-i beytimi sever.”

“Eshabımı, zevcelerimi ve Ehl-i beytimi seven ve onlara dil uzatmayan, Cennette benimle beraber olur.”

Eshab-ı kiramın üstünlüğü ayeti kerimelerde şöyle bildirilmiştir:

“Mekke’nin fethinden önce Allah için mal veren ve savaşan eshabın derecesi, fetihten sonra veren ve savaşanlardan daha yüksektir. Hepsini için hüsnayı [Cenneti] söz veriyorum.” (Hadid 10)

“Eshabın hepsi, kâfirlere şiddetli ve birbirlerine merhametlidir.” (Feth 29)

“Sizler en iyi bir ümmetsiniz.” (Âl-i İmran 110)

“Muhacir ve Ensar ile iyilikte onların izinden gidenlerden, Allah razıdır.” (Tevbe 100)

Sevgide aşırılığa kaçmamalı

Ehl-i beytin sevgisi, Ehl-i sünnetin sermayesidir. Ahiret kazançlarını, hep bu sermaye getirecektir. Ehl-i sünneti tanımayanlar, bu büyüklerin, adil, halis sevgilerini bilmeyerek, ifratı seçerek, sevgide taşkınlık yaparak, orta yolda olmayı ve adil sevgiyi sevmemek sanıyor. Bunlar bilemiyorlar ki, aşırı ve taşkınca sevmek ile hiç sevmemek arasında, bir de doğru, insaflı, orta derecede sevgi vardır. Bu orta yol Ehl-i sünnete nasip olmuştur.

Sevmenin aşırı ve tehlikeli olmaması lazımdır. Hazret-i Ali’yi sevmiş olmak için, diğer üç Halifeye düşman olmak aşırılık olur, tehlikeli yol tutmak olur. İnsaf etmeli, iyi düşünmeli, bu nasıl sevgidir ki, bu sevgiyi elde etmek için, Resulullahın Halifelerine, yani vekillerine düşmanlık şart oluyor? Bu nasıl sevgidir ki, insanların en iyisinin, Allah’ın habibinin, Allah’ın resulünün eshabına düşmanlık icap ettiriyor? Bu nasıl sevgidir ki, Allah resulünün mübarek hanımına, damadına, kayınbirader, kayınvalide ve kayınpederlerine hakaret etmeyi icap ettiriyor?

Bunlar, nasıl fena bilinir, nasıl kötülenir, nasıl temiz bilinmez ki, Allahü teâlâ, hepsinden razı olduğunu, hepsine Cenneti vaad ettiğini Kur’an-ı kerimde bildiriyor. Onun resulü Muhammed aleyhisselam da eshabı hakkında kötü konuşmayı yasak ediyor. Buna rağmen onlara kötü, pis, kâfir denilebilir mi?

Resulullah, Eshab-ı kiramdan hiçbirinin sonradan kâfir olmayacağını, hepsinin Cennete gideceklerini haber verdi. Herhangi birisine dil uzatmamızı yasak etti. Allahü teâlâ, Eshab-ı kiramdan razı olduğunu, Onları sevdiğini bildiriyor. Allahü teâlânın sıfatları ebedidir, sonsuzdur. Onlardan razı olması sonsuzdur. Eshabdan hiçbirisi mürted, münafık olmaz. Allahü teâlânın bunlardan razı olması değişmez. Münafıklar, Eshabdan değildir. Münafıklardan birkaçının, imansızlıklarını sonradan açıklamaları, Eshab-ı kiramın sonradan mürted olması demek değildir.

Abdülaziz Dehlevi hazretleri buyuruyor ki:

“Eshab-ı kiram arasında münafıklar vardı. Bunlar önceleri belli değildi. Fakat, Peygamber efendimizin son senelerinde, müminler münafıklardan ayrıldı. Resulullah vefat ettikten az sonra, bu münafıklardan kimse hayatta kalmadı. Âl-i İmran suresinin, **“Ey münafıklar! Allah, sizi kendi halinize bırakmaz. Halis müminleri münafıklardan ayırır”** mealindeki 179. âyeti ve Buhari’deki **“Medine şehri, münafıkları müminlerden ayırır. Demirci ocağı, demiri pasından ayırdığı gibi ayırır”** mealindeki hadis-i şerif, münafıklarla kâfirlerin ayrıldığını göstermektedir.

Ehli beyt ve Eshabı kiram

Ehl-i sünnet âlimleri sözbirliği ile bildiriyorlar ki, Ehl-i beytin hepsini sevmek, kadın erkek her müslümana farz ve lazımdır. Onları sevmek imanın şartıdır. Ehl-i sünnet âlimleri, Ehl-i beytin üstünlüklerini bildiren çok sayıda kitap yazmışlardır.

“Benden sonra, size iki rehber bırakıyorum: Allah’ın kitabını ve Ehl-i beytimi bırakıyorum” hadis-i şerifi de gösteriyor ki, Kur’an-ı kerimin bir kısmına inanıp, başka yerlerine inanmamak fayda vermediği gibi, Ehl-i beytin bir kısmına inanıp sevmek, ötekilere lanet edip kötülemek de, ahirette fayda vermez. Kur’an-ı kerimin hepsine iman etmek lazım olduğu gibi, Ehl-i beytin de hepsini sevmek lazımdır.

Ehl-i beytin hepsini sevmek sadece Ehl-i sünnete nasip olmuştur. Çünkü Hariciler, Hazret-i Ali’ye ve Onun temiz evlatlarına düşman olmak zavallılığına sürüklendiler. Sebeiyye fırkası, müslümanların mübarek anneleri olan Hazret-i Âişe-i Sıddıka’ya ve Hazret-i Hafsa’ya ve Resulullahın halasının oğlu Zübeyr bin Avvam’a düşman olmak felaketine yuvarlandılar. Kiramiyye fırkası, Hazret-i Hasan’ın ve Hazret-i Hüseyin’in imamlığına inanmadılar. Muhtariyye fırkası da, imam-ı Zeynelabidin’e inanmadılar. İmamiyye fırkası, Zeyd-i şehide inanmadı. İsmailiyye de, imam-ı Musa Kazım’a inanmadı. Bunlar gibi, daha nice fırkalar, Ehl-i beyti sevmekten ve yukarıdaki hadis-i şerife uymaktan mahrum kaldılar.

İbni Hacer-i Mekki hazretleri buyuruyor ki:

“Ey kalbi Allahü teâlânın sevgisi ile ve Resulullahın sevgisi ile dolu olan müslüman! Birinci vazifen Peygamber efendimizin eshabının sevgisini, ehl-i beytinin sevgisi ile kalbinde cem etmektir. Ehl-i beyti, Resulullahın evladı oldukları için sevdiğimiz gibi, diğerlerini de, Onun eshabı oldukları için sevmeliyiz! Çünkü, Eshab-ı kiramın nail oldukları şeref pek yüksektir. O şerefe başkaları kavuşamaz. O şereften birisi, Resulullahın mübarek nazarları onlara işlemiş ve hepsine manevi imdat ile yardım etmiştir. Bu hassa, bunlardan başkasında bulunmuyor. Bunların kemalatına, geniş ilimlerine, Peygamber efendimizden aldıkları hakikat mirasına, sonra gelenlerden hiç biri kavuşamadı. Her müslümanın bunların hepsini adil, salih ve veli ve âlim ve müctehid bilmesi lazımdır. Kendilerinden bir hata çıksa da cenab-ı Hak hepsini af ve mağfiret ile müjdeledi. Kur’an-ı kerimde mealen, **“Allah, Onların hepsinden razıdır. Onlar da, Allah’tan razıdırlar”** buyurdu. Sahabe-i kiramdan birini kusurlu bilmek ve kötülemek, bu âyet-i kerimeye inanmamak olur.”

Sevgide aşırılıklar

Resulullahın ve Eshabının yolunda olanlara da Ehl-i sünnet denir. Ehli sünnet, Resulullahın sünnetine sarılan demektir. Ehl-i sünnet, Ehli Beyti sevdiği gibi Sahabenin hepsini de sever. Çünkü Kur’an-ı kerimde hepsinin Cennetlik olduğu bildiriliyor (Hadid 10). Hazret-i Ali, Peygamber efendimizden ayrı yol tutmadı, onun İslamiyet’ten ayrı bir yolu olmadı. Zaten Müslüman olan herkesin Resulullahın yoluna uyduğunu bildirmesi gerekir. Resulullah efendimiz, Ehli Beytini de, Eshabını da sevmemizi emrediyor. Kur’an-ı kerimde, Eshabı kiram da, Ehli Beyt te methediliyor.

Ehl-i beytle ilgili olan âyeti kerimde mealen, **“Ben bununla (İslam dinini getirmekle) akrabalık sevgisinden başka hiçbir karşılık istemiyorum.”** (Şura 23), buyurulmaktadır. Müfessirler, bu âyeti kerdimeye şu manayı vermişlerdir: **“De ki: Ben bu dini getirmekle sizin iyi amellerle Allah’a yakın olmanızdan, Onu ve Resulünü sevmenizden başka hiçbir karşılık istemiyorum.”** (Beydavi, Medarik)

Elbette her Müslümanın Resulullahı, arkadaşlarını, hanımlarını, kayınpeder ve damatlarını sevmesi gerekir. Bunlardan bazıları sevilmezse Resulullahı sevmek yalan olur. Hristiyanların İsa’yı seviyoruz diyerek Resulullahı inkâr etmeleri nasıl bâtil ise, Hazret-i Ali’yi seviyoruz diyerek sahabeye kin beslemek de bâtil bir yoldur. Aşırılık gösterenlerin Hazret-i Ali’yi seviyoruz demeleri, Hristiyanların Hazret-i İsa’yı seviyoruz demelerine benzer. İsa, ilah diyorlar. Halbuki, Hazret-i İsa böyle sevgi istemiyor. Hariciler Hazret-i Ali’ye düşmanlık etti, bazıları da onu aşırı sevdi. Bu aşırılığın yanlış olduğunu Hazret-i Ali şu hadis-i şerif ile haber veriyor:

“Ya Ali, sen İsa gibisin! Yahudiler, Ona düşman oldu. Mübarek annesine iftira ettiler. Hristiyanlar da, Onu aşırı yükselttiler. Ona yakışan dereceden daha yukarı çıkardılar. Allah’ın oğlu dediler.” (İ. Ahmed)

Hazret-i Ali de, “Benim yüzümden iki türlü insanlar helak oldu. Birisi, beni aşırı severek, bende olmayan şeyleri bana takarlar. Ötekiler de, bana düşman olup, birçok iftira yaparlar” buyurdu.

Bunun için her müslümanın Resulullahı, zevcelerini, ehl-i beytini, eshabını, kayınpeder ve damatlarını sevmesi gerekir. Bunlardan bazıları sevilmezse Resulullahı sevmek yalan olur.

Resulullahın zevceleri ise müminlerin anneleridir. Âyet-i kerimde mealen buyuruluyor ki. **“Resulullahın zevceleri müminlerin anneleridir.”** (Ahzab 6)

Seçilmiş kimseler

Başta, alemlere rahmet olmak üzere gönderilen Resulullah efendimiz olmak üzere, Efendimizin Ehli Beyti, akrabaları, hanımları, Eshabı seçilmiş kimselerdi. Bunu Peygamber efendimiz şöyle bildiriyor:

“Allahü teâlâ, beni insanların en asilzadesi olan Kureyş kabilesinden seçti ve bana onların arasından en iyilerini eshab (arkadaş) olarak ayırdı. Bunlardan birkaçını bana vezir olarak ve din-i İslamı, insanlara bildirmekte, yardımcı olarak seçti. Bunlardan bazıları da Eshar, (zevce, kayınpeder, kayınvalide, kayınbirader ve baldız gibi kadın tarafından akraba) olarak ayırdı. Bunlara sövenlere, iftira edenlere, Allahü teâlânın ve bütün meleklerin ve insanların laneti olsun! Allahü teâlâ, kıyamet günü, bunların farzlarını ve sünnetlerini kabul etmez.” (Hakim)

“Eshabımın ve akrabamın ve gösterdiğim yolda gidenlerin sevgisinde benim hakkımı koruyun! Onları sevmek suretiyle peygamberlik hakkımı koruyanları, Allahü teâlâ, dünyada ve ahirette belalardan, zararlardan korur. Peygamberlik hakkımı düşünmeyip, onları incitenleri, Allahü teâlâ sevmez. Allahü teâlânın sevmediklerine de azap etmesi yakındır.” (Taberani)

“Her şeyin temeli vardır. Müslümanlığın temeli eshab ve ehl-i beytimi sevmektir.” (İ.Neccar)

“Allahü teâlâ, bana eshab ve akraba olarak en iyileri seçti. Birçok kimse, eshabıma ve akrabama dil uzatır, kötölemeye çalışırlar. Böyle kimselerle oturmayın! Birlikte yiyip içmeyin, bunlardan kız alıp vermeyin.”(Dare Kutni)

“Allahü teâlâ bana söz verdi ki, kızlarını aldığım ve kızlarımı verdiğim aileler, Cennette benimle beraber olacaktır.” (Deylemi)

“Kızlarımı evlendireceğim kimselerle, evleneceğim kadınların Cennetlik olmasını Rabbimden istedim. Rabbim de kabul etti.” (Şirazi)

“Benimle evlenen veya kız alıp verdiklerim, Cehenneme girmez.” (Deylemi, İ.Neccar)

“Esharımın [zevce tarafından olan hısımlarımın] Cennetlik olmasını istedim. Rabbim de bu isteğimi kesin olarak kabul etti.” (Hakim)

Eshab-ı kiramı sevmek, onlara bağlı olmak, insanlar içinden beğenilmiş, süzülüp ayrılmış olan bu çok kıymetli tabakanın hayat tarzlarına imrenip onlar gibi olmaya özenmek, Allahü teâlânın en büyük nimetidir. Hadis-i şerifte, “**Kişi sevdiği ile beraberdir**” buyurulduğundan onları sevenler, Cennette onlar iledir.

Resulullahın akrabaları

Resulullah efendimiz, “**Allahü teâlâ, bana eshab ve akraba olarak en iyileri seçti.**” buyurdu. Yine Efendimiz, Ehli Beytinin, Eshabının, evlilik, kız alıp verme gibi sebeplerle akrabalık bağı olanların Cennete kendisi ile beraber olacaklarını bildirmişlerdir.

Peygamber efendimize akraba olmakla şereflenenlerden bazıları şunlardır:

1- Kayınpeder olanlar: Hz. Ebu Bekir, Hz. Ömer, Hz. Ebu Süfyan.

2 - Damat olanlar: Hz. Osman ve Hz. Ali.

3- Kayınvalide olanlar: Âişe validemizin annesi Ümmi Ruman, Hafsa validemizin annesi Hz. Zeyneb, Ümmi Habibe validemizin annesi Hz. Hind.

4- Kayınbirader olanlar: Hz. Abdullah bin Ömer, vahiy kâtibi Hz. Muaviye.

Bu dört grup akrabadan birini sevmemek tehlikeli olur. Çünkü bir hadis-i şerifte, “**Ebu Bekir, Ömer, Osman ve Ali’nin sevgisi bir münafığın kalbinde toplanmaz**” buyuruldu. (İ. Asakir)

Bir kimsenin geçmişi değil son durumu önemlidir. Mesela, Ebu Süfyan önceleri İslama düşmandı. Daha sonra Müslüman olduktan sonra büyük hizmetleri oldu. Taif gazasında çok kahramanlık etti. Bir gözü kör oldu. Resulullah efendimiz, “**Ya Eba Süfyan! Hangisini istersin? Eğer dilersen, dua edeyim, gözün yerine gelsin. Eğer dilersen Allahü teâlâ, Cennette sana bir göz versin**” buyurdu. Ebu Süfyan, Ya Resulallah! Cennette göz verilmesini isterim dedi ve avucunda duran gözünü yere attı. Ebu Süfyan hazretleri Yermük gazasında da, çok kahramanlık etti. İkinci gözü de burada çıktı ve orada şehid oldu. (Medaric-ün-nübüvve, Mevahib-i ledünniye)

Resulullah efendimiz, kayınbiraderi Hz. Muaviye için de, “**Ya Rabbi, ona kitap öğret, ülkelerle sahip et ve azaptan koru**” buyurdu. (İmam-ı Ahmed, Taberani)

Bunun için bu mübarek insanlardan bahsederken sıradan bir insandan bahseder gibi konuşmamalıdır. Her zaman edepli, terbiyeli olmalıdır. Her birinin ismini hürmetle, saygı ile söylemelidir. Birinin adı söylenince “radıyallahü anh (Allah ondan razı olsun)” denemelidir. İki kişi için “radıyallahü anhüma (Allah o ikisinden razı olsun)” Birkaçı veya hepsi söylenince “rıdvannullahi teâlâ aleyhim ecmain” veya kısaca “radıyallahü anhüm (Allah onların hepsinden razı olsun)” demelidir.

Bunlara saygısızlık eden Resulullahı üzmüş olur.

İnsanların en iyileri

Peygamberlerden sonra, insanların en iyileri Eshab-ı kiramdır (radıyallahü teâlâ anhüm). Onların üstünlüklerini bildiren âyet-i kerimelerden bazılarının mealleri şöyledir:

“**Muhammed (aleyhisselam), Allah’ın Peygamberidir, Onunla birlikte bulunanların (Eshabın) hepsi, kâfirlere karşı çetin ve birbirlerine karşı merhametlidir. Onları rükuya varırken, secde ederken görürsün. Allah’tan lütuf ve rıza isterler. Onların nişanları yüzlerindeki secde izidir. Bu, onların Tevrat’taki vasıflarıdır. İncil’deki vasıfları da şöyledir: Onlar filizini yarıp çıkarmış, gittikçe onu kuvvetlendirerek kalınlaşmış, gövdesi üzerine dikilmiş bir ekine benzerler ki bu, ekicilerin de hoşuna gider. Allah böylece onları çoğaltıp kuvvetlendirmekle kâfirleri öfkeler. Allah, inanıp iyi işler yapanlara mağfiret ve büyük mükafat vaad etmiştir.**’ (Feth 29)

“**Muhacirlerin (Mekke’den hicret eden eshabın) ve Ensarın (Medine’de muhacir eshaba yardım edenlerin) önce gelenlerinden ve bunların yolunda gidenlerden Allah razıdır ve bunlar da, Allah’tan razıdır.**” (Tevbe 100)

“Müminlerden, oturanlarla malları ve canları ile Allah yolunda cihad edenler bir olmaz. Allah, malları ve canları ile cihad edenleri, derece bakımından oturanlardan üstün kılmıştır. Bununla beraber Allah hepsine de en güzel olanı (Cenneti) vaad etmiştir; ama cihad edenleri, oturanlardan çok büyük bir ecirle üstün kılmıştır.” (Nisa 95)

“Allah (Eshabın) hepsine de en güzel olanı (Cenneti) vaad etmiştir.” (Hadid 10)

“Allah’a ve ahiret gününe inanan bir toplumun (Eshab-ı kiramın) babaları, oğulları, kardeşleri, yahut akrabaları da olsa, Allah’a ve Resulüne düşman olanlarla dostluk etmez. İşte onların (Eshab-ı kiramın) kalbine Allah, iman yazıp katından bir ruh ile onları destekledi. Onları içlerinden ırmaklar akan Cennetlere sokacak, orada ebedi kalacaklardır. Allah onlardan razı oldu, onlar da Allah’tan razıdır.” (Mücadele 22)

“(Resulullahın eshabı olan) sizler, insanların iyiliği için ortaya çıkarılmış en hayırlı ümmetsiniz; iyiliği emreder, kötülükten men eder ve Allah’a inanırsınız.” (Âl-i İmran 110)

“Resulüm sana Allah yetişir ve seni müminlerle (Eshabınla) destekler.” (Enfal 62)

Allahü teâlânın sıfatları ebedidir, sonsuzdur. Eshab-ı kiramdan razı olması da sonsuzdur. Artık bir daha sözünden dönmez, hep razıdır. İki âyet-i kerime mealı:

“Allah asla sözünden dönmez.” (Al-i İmran 9, Zümer 20, Rad 31)

“Allah vaadinden dönmez.” (Rum 6)

“Eshabımın hiçbirine dil uzatmayın!”

İbni Hacer-i Mekki hazretleri buyuruyor ki:

Araf ve Hicr surelerinde, **“Biz azimüşşan, onların kalblerindeki gıl ve gışşı nezettik”** buyuruluyor. Yani kalblerindeki kin ve düşmanlık gibi şeyleri kökünden çıkarıp attık. Demek ki, hiçbir sahabi, başka bir sahabiye haset ve kin beslemez. Çünkü, hepsi Hakkulyakin mertebesine ulaşmışlardır. Aralarındaki mücadeleler ictihad sebebi ile idi. Her biri, kendi ictihadı ile hareket etmeye mecbur olduğundan, hiçbirini kötülenemez. Eshab-ı kiramdan birini kötölemek, **“Allah onlardan razıdır”** mealindeki âyete inanmamak olur. (Tathir-ül-cenan)

Hadis-i şeriflerde buyuruldu ki:

“Eshabımın hiçbirine dil uzatmayın. Onların şanlarına yakışmayan bir şey söylemeyin! Allah’a yemin ederim ki, bir kimse, Uhud dağı kadar altın sadaka verse, eshabımdan birinin bir avuç arpası kadar sevap alamaz.” (Buhari, Ebu Davud, Begavi)

“Eshabıma dil uzatmakta Allah’tan korkun! Benden sonra onları kötü emellerinize alet etmeyin! Onları seven, beni sevdiği için sever. Beni sevmeyen de onları sevmez. Onları inciten beni incitmiş olur. Beni inciten de Allahü teâlâyı incitmiş olur. Bunun da cezası gecikmeden verilir.” (Buhari)

“Eshabım gökteki yıldızlar gibidir. Hangisine uyarsanız, hidayete kavuşursunuz.” (Darimi)

“Ensarı müminden başkası sevmez, münafıktan başkası da buğzetmez. Ensarı seveni Allah da sever, onlara buğzedene Allah da buğzeder.” (Buhari)

“Eshabım, cin ve insanların hepsinden daha üstündür.” (Bezzar)

“Beni gören Müslüman (Eshabım), Cehenneme girmez.” (Taberani)

“Eshabım gibi hiç kimse İslamiyet’e hizmet edemez.” (İ. Süyuti)

İtikaddaki iki imamımızdan biri olan Ebül Hasan-i Eşari hazretleri, Ebu Bekir ile Ömer, bu ümmetin en yükseğidir buyurdu. Hz. Ali’nin, halife iken, idare ve kuvveti elinde iken, büyük bir cemaate karşı Ebu Bekir ile Ömer, bu ümmetin en üstünüdür buyurduğunu, imam-ı Zehebi yazmaktadır ve bu üstünlüğün tevatür yolu ile bizlere geldiğini bildirmektedir.

“Eshabımı iyilikle anın!”

İmam-ı Rabbani hazretleri buyuruyor ki:

“Sahabe-i kiramın hepsi, sonra gelen Müslümanların hepsinden daha üstündür. Çünkü insanların en iyisinin sohbetinin üstünlüğüne benzeyen hiçbir üstünlük olamaz. Eshab-ı kiramın, İslamiyet’in zayıf olduğu ve Müslümanların az olduğu o zamanda, dini kuvvetlendirmek için ve Peygamberlerin efendisine yardım etmek için yaptığı ufak bir hareketine, o kadar sevap verilir ki, başkaları, bütün ömrünü, sıkı riyazetle ve ağır mücahedelerle ve ibadetlerle geçirse, o kadar sevap alamaz.”

Hadis-i şeriflerde buyuruldu ki:

“Kimi çıkıp, Eshabımı kötüleyecek. Bunlar, Müslümanlıktan ayrılacaklardır.” (Beyheki)

“Eshabımı kötüleyene Allah lanet etsin.” (Taberani, Beyheki, Hakim)

“Eshabımın kusurlarını söylemeyin! Kalbleriniz onlara karşı değişir. Eshabımı iyilikle anın ki, kalbleriniz ülfet etsin!” (Deylemi)

“İnsanların en hayırlısı asırdaki müslümanlar (Eshab-ı kiram) dır. Onlardan sonra en iyileri, onlardan sonra gelenler (Tabiin) dir. Onlardan sonra en iyileri, onlardan sonra gelenler (Tebe-i tabiin) dir. Artık bunlardan sonra yalan yayılır. Bunların (Eshabımın yolunda olmayanların) sözlerine ve işlerine inanmayınız!” (Buhari)

“Eshabımı, zevcelerimi ve Ehl-i beytimi seven ve onlara dil uzatmayan, Cennette benimle beraber olur.” (Ramuz)

“Eshabımı kötüleyen hariç, Kıyamette, herkesin kurtulma ümidi vardır.” (Hakim)

“Eshabım arasında fitne çıkacak, o fitnelere karışanları, Allahü teâlâ benimle olan sohbetleri hürmetine af ve mağfiret edecektir. Sonra gelenler, bu fitnelere karışan Eshabıma dil uzatarak Cehenneme girecektir” (Müslim)

Ehl-i sünnet âlimleri, söz birliği ile, Şeyhaynı üstün tutmak ve iki damadı sevmek lazımdır demektedir. Yani, Hz. Ebu Bekir ile Hz. Ömer, Eshab-ı kiramın hepsinden daha yüksektir ve Hz. Osman ile Hz. Ali'yi sevmek lazımdır. Hz. Ebu Bekir ile Hz. Ömer'in üstün olduğunu Eshab-ı kiramın hepsi söz birliği ile bildirmiştir. Bu söz birliğini de, Tabiin-i izamın hepsi haber vermiştir. Böyle söz birliği olduğunu, bize din imamlarımızın büyükleri, mesela imam-ı Şafii bildirmektedir.

“Cennete ilk girecek olan...”

Allahü teâlâ, Eshab-ı kiramdan razı olduğunu bildiriyor. Allahü teâlânın bunlardan razı olması değişmez. Sonradan mürted olacak, kâfir olacak kimseden Allahü teâlâ razı olmaz. Bu bakımdan Allahü teâlânın razı olduğu Eshabdan hiçbiri mürted, münafık olmaz. Münafıklar, Eshabdan değildir. Münafıklardan birkaçının, imansızlıklarını açıklamaları, Eshab-ı kiramın sonradan mürted olması demek değildir. Salebe de münafık iken, Müslüman görünmüş, namaz kılmıştır. Sonradan zekatı inkâr edince münafıklığı meydana çıktı. Daha önce Müslüman görüldüğü için kendisine (sahabi iken mürted oldu) denilmiştir. Yoksa aşağıdaki âyette bildirildiği gibi, hakiki imana kavuşan, asla mürted olmaz.

Eshabı kiram, seçilmiş üstün insanlardı. Üstünlük sırası da, Hz. Ebu Bekir, Hz. Ömer, Hz. Osman ve Hz. Ali şeklindedir.

Hz. Ali, Peygamberimizden sonra, insanların en üstünü Ebu Bekir'dir. Ondan sonra Ömer'dir buyurunca, orada bulunan oğlu Muhammed bin Hanefiyye (Ömer'den sonra üstün olan sensin!) dedi. Hz. Ali'nin Ben ancak Müslümanlardan birisiyim dediğini, imam-ı Buhari haber vermektedir. Ebu Bekir ile Ömer'in en üstün olduklarını haber veren güvenilir, sağlam kimseler o kadar çoktur ki, tevatür halini almış, inanmak zaruri olmuştur. Buna inanmayan, ya cahil veya mutaassıp bir inatçıdır.

Hadis-i şeriflerde buyuruldu ki:

“Cennete ilk girecek olan Ebu Bekir ve Ömer'dir.” (Deylemi, İbni Neccar)

“Cennette yüksek derecedekileri, aşağıdakiler sizin ufuktaki yıldızları gördüğünüz gibi görürler. Ebu Bekir ve Ömer de o yüksek derecede olanlardandır.” (Tirmizi, İbni Mace)

“Üstüne binilen inek, ben bunun için yaratılmadım, çift sürmek için yaratıldım dedi.

Şaşırın olunca, Peygamber efendimiz, **“Ben, Ebu Bekir ve Ömer buna inanınız”** buyurdu. Bir kurt, çobanın olmadığı gün kurt gelirse, koyunları kim kurtaracak? dedi. (Buna da hayret eden olunca) Resulullah, **“Ben, Ebu Bekir ve Ömer buna inanınız”** buyurdu. (Her ikisi de orada yoktu. Resulullah, onların iman ve ihlaslarına şahitlik ediyor, kefil oluyor.) (Buhari, Müslim)

“Peygamberlerden sonra, Cennet ehlinin en üstünü Ebu Bekir ile Ömer'dir.”

(Tirmizi, İbni Mace).

“Benden sonra Ebu Bekir ve Ömer'e tâbi olun.” (Tirmizi, İ.Mace, Hakim, Beyheki, İbni Adiy)

“Ben onlarsız edemem!”

Resulullahın emri ile, Ebu Bekri Sıddık, Eshab-ı kirama sabah namazı kıldırıyordu. Resulullah, ansızın oda kapısının perdesini aralayıp, Eshabını namazda görünce tebessüm eyledi. Ebu Bekri Sıddık Resulullahı namaz kıldırırmaya geliyor sanarak geri çekildi. Eshab-ı kiram da, anlayarak sevindiler. Mübarek eli ile işaret ederek, **“Namazınızı tamamlayın!”** buyurdu. Perdeyi indirdi. O gün vefat etti. Hadis âlimleri, sözbirliği ile bildiriyorlar ki, bir kadın, Resulullahtan bir şey sordu. “Sonra gel, sor!” buyurdu. Ya Resulallah! Gelince, seni bulamazsam ne yaparım deyince, **“Gelince beni bulamazsan, Ebu Bekir'e sor!”** buyurdu.

Said bin Müseyyeb diyor ki:

“Ebu Bekri Sıddık Resulullahın veziri idi. Resulullah, bütün işlerinde onun ile meşveret ederdi. İslam'da Resulullahın ikincisi idi. Mağarada Resulullahın ikincisi idi. Bedir gazasında

çardak altında Resulullahın ikincisi idi. Kabirde de Resulullahın ikincisi oldu. Resulullah, hiç kimseyi onun önüne geçirmeyi istemedi.

Hadis-i şeriflerde buyruldu ki:

“Ebu Bekir ile Ömer’i sizin önünüze ben geçirmedim. Onları, Allahü teâlâ, hepinizin önüne geçirdi.” (Ebu Ya’la, Neccar)

“Ya Rabbi Ebu Bekir’e ve Ömer’e rahmet et. Onlar Seni de Resulünü de sever.” (İ.Asakir)

“Hz. İsa’nın havarileri gibi, insanlara farzları ve sünnetleri öğretmek üzere Eshabımdan bazıları göndermek istiyorum. “Neden Ebu Bekir ve Ömer’i göndermiyorsun?” denildiğinde, buyruldu ki: **Onlar dinde benim göz ve kulağım gibidir. Ben onlarsız edemem.”** (Hakim)

“Allahü teâlâyâ hamd olsun ki, beni, Ebu Bekir ve Ömer ile kuvvetlendirdi.” (Hakim)

“Her şeyin bir kanadı vardır, bu ümmetin kolu kanadı da Ebu Bekir ve Ömer’dir.” (Hatib)

“Allah beni ikisi gökte ikisi yerde olmak üzere dört yardımcı ile destekledi. Gökte olanlar Cebrail ve Mikail; yerde olanlar da Ebu Bekir ve Ömer’dir.” (Taberani)

“Her Peygamberin has arkadaşları vardır. Benim has arkadaşlarım Ebu Bekir ile Ömer’dir.” (Taberani)

“Benden sonra ümmetimin en hayırlısı Ebu Bekir ve Ömer’dir.” (İ.Asakir)

“Ben, Ebu Bekir, Ömer, Osman da vefat edince, ölmeye gücün yeterse öl.” (Ebu Nuaym)

“O, öyle bir insandır ki...”

Bu ümmetin en üstünü Hz. Ebu Bekir ve ondan sonra Hz. Ömer olduğunu, Eshab-ı kiram ve Tabiin-i izam sözbirliği ile bildirmişlerdir. Hz.Ebu Bekir halife seçildikten sonra, Eshab-ı kiramdan hiçbiri buna karşı bir şey söylemedi. Hz.Ebu Bekir, kendisinden sonra Hz.Ömer’in halife olmasını vasiyet ettiği zaman, Eshab-ı kiramdan hiçbiri buna karşı bir şey söylemedi.

Hz. Ali halife iken çeşitli yerlerde, Şeyhaynın kendinden üstün olduklarını çok söylerdi. Bu sözüne karşı şüpheye düşenleri azarlardı. Eshab-ı kiramın büyükleri bunu işitirlerdi. Hiçbiri karşı gelmezdi.

Nizal bin Sebre diyor ki:

Hz.Ali’ye, neşeli bir zamanında, kimleri arkadaş edindin dedim. “Resulullahın Eshabının hepsi benim arkadaşlarımdır” buyurdu. Ebu Bekir için ne dersin dedim. “O, öyle bir insandır ki, Allahü teâlâ, Cebrail aleyhisselam vasıtası ile ve Peygamberi Muhammed aleyhisselam vasıtası ile ona (Sıddık) ismini vermiştir” dedi.

Hz.Ali, “Allahü teâlâ Ebu Bekir’e rahmet eylesin. Kur’an-ı kerimi o topladı. Resulullah hicret ederken, o hizmet eyledi. Ömer mescidlerimizi aydınlattığı gibi, Allahü teâlâ, Ömer’in kabrini nur ile aydınlatсын” diye dua etti. Hadis-i şeriflerde buyruldu ki:

“Ya Eba Bekir, meleklerden Mikail gibisin, o rahmetle iner. Enbiyadan ise İbrahim gibisin, o inkârcı kavmine, “Bana uyan bendendir, isyan edene ise Allah gafur rahimdir” dedi. Ya Ömer, sen de meleklerden Cibril gibisin, o, kâfirlere şiddetle iner. Enbiyadan da Nuh gibisin, o “Ya Rabbi, yer yüzünde hiç kâfir bırakma” dedi.” (Taberani, Ebu Nuaym, İ.Asakir)

“Ya Ali, müşrik olan bazı kimseler sana aşırı bağlılık gösterecek, sende olmayan şeyleri, sana söyleyecekler ve Ebu Bekir ile Ömer’i kötüleyecekler.Allah onlara lanet etsin.” (Dare Kutni)

“Ebu Bekir ve Ömer’e buğz etmek küfürdür.” (İ.Neccar)

“Ebu Bekir ve Ömer’i kötüleyen bana ve İslam’a kastetmiş demektir.” (Ebu Nuaym)

“Ebu Bekir ve Ömer’i sevmek, iman, bunlara düşmanlık küfürdür.” (İ. Adiy, İmam-ı Münavi, İ. Neccar)

“Ensara, Ehl-i beyte, Ebu Bekir ve Ömer’e ancak münafık buğzeder.” (İ.Asakir)

“Üçümüz böyle geliriz!”

Büyük İslam âlimi şah Veliyyullah-ı Dehlevi hazretleri buyuruyor ki:

Şeyhayn, yani Hz.Ebu Bekir ve Hz.Ömer, Eshab-ı kiramın en üstünleridir. Şeyhaynın üstünlüğü, hem akıl ile, hem de nakil yolu ile meydanda olan bir gerçektir.

Abdurrahman bin Ganem’in bildirdiği hadis-i şerifte, Resulullah, Hz.Ebu Bekir’e ve Hz.Ömer’e dedi ki: **“İkinizin söz birliği ettiğiniz hiçbir işte sizden ayrılmam.”**

Tirmizi’de yazılı hadis-i şerifte, imam-ı Zeynel Abidin Ali, babası Hz.Hüseyin’den, o da babası Hz. Ali’den haber veriyor:

Resulullah ile birlikte oturuyordum. Ebu Bekir ile Ömer geldiler. **“Bu ikisi, Peygamberlerden başka, Cennette olanların en üstünleridir”** buyurdu.

Tirmizi’de Enes bin Malik diyor ki:

Eshab-ı kiram otururlarken, Resulullah da gelip aralarında otururdu. Ayağa kalkmalarına izin vermezdi. Hiçbiri Resulullahın yüzüne bakamazdı. Yalnız Ebu Bekir ve Ömer bakarlardı. Resulullah da onlara bakar, karşılıklı gülüşürlerdi.

Hiz. Ebu Bekir’in ve Hiz. Ömer’in üstünlüklerini ve Cennetlik olduklarını bildiren bunlar gibi daha nice hadis-i şerifler vardır. Eshab-ı kiramın ve Muhacirlerin ve Bedir, Uhud, Biat-ür-rıdvân ve diğer gazalarda bulunanların üstünlüklerini bildiren yüzlerce hadis-i şerif, bu iki Halifeyi de, meth ve sena etmektedir. Salim bin Ebil-Cad diyor ki:

Necran’da kırkbin kişi barınıyordu. Hiz.Ömer onları oradan çıkardı. Hiz.Ali’ye gelip, şefaati etmesini yalvardılar. Bunları kovdu. “Ömer’in her işi doğrudur” dedi. Hiz.Ali, Hiz.Ömer’i kötüleyici olsaydı, Necranlılara karşılık olarak söylerdi. Halbuki söylemedi. Onu övdü.

Arabi, Acemi hidayete getiren, Şeyhayndır. Arab ve Acem de, bütün insanların hidayete kavuşmasına, medeniyete ermelerine vasıta oldu. Bunu kimse inkâr edemez. Şeyhayna bütün insanlar minnettardır. Bunu anlayamamak, güneşi görememeye benzer.

Ehl-i sünnet âlimleri, Şeyhaynın üstün olduğunu, iki damadı da sevmek lazım olduğunu bildirdi. Kur’an-ı kerim ve hadis-i şerifleri toplayan, ortaya koyan, Şeyhayndır.

Âl-i İmran suresinin **“İşlerinde onlara danış”** mealindeki 159. âyeti, Hiz. Ebu Bekir ve Hiz. Ömer ile müşavere etmek için geldi.

Resulullah, sağ yanında Hiz. Ebu Bekir, sol yanında Hiz. Ömer ile mescide girerken buyurdu ki: **“Kıyamet günü, üçümüz böyle geliriz.”** (Tirmizi, Hakim)

“Bu benim sırdaşımdır!”

Abdurrahman bin Avf hazretleri rivayet eder:

Resulullah, bir gün Medine-i münevverenin mescidinde, minbere çıktı. Allahü teâlâyâ hamd ve sena edip, **“Beni, ehli beytimi ve Eshabımı sevmek, ümmetimin üzerine kıyamete kadar farzdır.”** buyurdu.

Sonra, **“Ebu Bekir Sıddık nerede?”** buyurdu. Ebu Bekir, olduğu yerden ok gibi fırlayıp süratle kalktı. Serveri âlem, **“Yanıma yaklaş ya Eba Bekir!”** buyurdu. O da yaklaştı. **“Minber üzerine gel”** buyurdu. Minber üzerine, Resulullahın huzuruna vardı. Onu yanına aldı. Onun yüzünü kendi mübarek göğsüne tuttu. Bir müddet yüzünü, mübarek göğsüne sürdü. İki gözünün arasından öptü. Öyle ağladı ki, mübarek gözlerinin yaşı, mübarek yüzünden kendi üzerine ve Ebu Bekir’in üzerine akıyordu. Sonra buyurdu ki:

“Ey Müslümanlar! Bu gördüğünüz Ebu Bekir Sıddıktır. Muhacir ve Ensarın seyyidi ve büyüğüdür. Allahü teâlânın emri ile ben onu kendime, dünyada baba mertebesinde tuttum. Ahirette sonsuz olarak dost edindim. Bu benim sırdaşım ve sohbet arkadaşımıdır. Herkes beni yalanlarken, o beni tasdik etti. Bütün herkes beni sürgün ederken, bu beni bağrına bastı. Herkes benden kaçıp, nefret ederken, bu benimle ülfet ve ünsiyet etti. Herkes beni öldürmek isterken, malını, canını, bedenini bana feda etti. Kızını bana nikah etti. Bilal’i kendi malından benim için azat etti. Allah’ın laneti ve meleklerin laneti, bütün insanların laneti, buna buğz edenlerin üzerine olsun. Allah buna buğz edenlerin düşmanıdır. Allah’a ve bana düşman olmak isteyen Ebu Bekire düşman olsun!

Ey Müslümanlar! Burada bulunup, benim sözlerimi işitenler, bu sözleri, burada bulunmayanlara iletin. Ya Eba Bekir, haydi yerine otur. Allahü teâlâ biliyor ki, senin hakkında söylediklerimin hepsi gerçektir.”

Sonra, **“Ömer bin Hattab nerede?”** buyurdu. O da, yerinden ok gibi fırlayıp kalktı. Ona da, **“Ya Ömer, yanıma gel, minber üzerine gel”** buyurdu. Hiz. Ömer de minber üzerine geldi. Resulullah onun yüzünü de, mübarek göğsüne dayadı. İki gözünün arasından öptü. Mübarek gözlerinin yaşı Ömer’in üzerine damladı. Onun için de buyurdu ki:

“Ey Müslümanlar! Bu Ömer ibni Hattabdır. Muhacir ve Ensarın büyüğüdür. Allahü teâlânın emri ile bunu kendime yardımcı ve müşavir olarak aldım. Bu öyle bir zattır ki, Allahü teâlâ Kur’an-ı kerimi bunun lisanı ve kalbi üzerine indirmiştir.”

“Yüz üstü Cehenneme atar!”

Resulullah efendimiz Hazreti Ömer ile ilgili sözlerine şöyle devam buyurdu:

“Bu öyle kıymetli biridir ki, acı da olsa, hakkı kabul eder ve söyler. Allah’ın emir ve yasakları olan bir işte, ayıplanmaktan çekinmez. Şeytan ondan kaçır. Bunun heybetinden, taş ve demir erir. Bu, Cennetin işığıdır ve Cennet ehlinin kendisiyle övündüğü kimsedir. Allah’ın,

meleklerin ve bütün halkın laneti, buna buğz edenin üzerine olsun. Allahü teâlâ buna buğz edenlerden uzaktır, ben de uzağım.”

Sonra, **“Osman bin Affan nerede?”** buyurdu. O da oturduğu yerden süratle kalktı. Ona da **“Ya Osman yanıma kadar gel!”** buyurdu. O da gelip, minbere çıktı. Onu da mübarek göğsüne çekip, iki gözünün arasından öptü. Sonra o kadar ağladı ki mübarek gözlerinin yaşı akıp, Osman’ın üzerine döküldü. Sonra buyurdu ki:

“Ey Müslümanlar, bu Osman bin Affandır. Muhacir ve Ensarın büyüğüdür. Bu, öyle bir kimse ki, Allahü teâlânın emri ile, iki kızımı ona vererek damat olarak seçtim. Eğer üçüncü kızım olaydı, onu da verirdim. Bu, o kimsedir ki, gökteki melekler bundan haya eder. Allah’ın ve bütün lanet edenlerin laneti buna buğz edenler üzerine olsun!”

Sonra, **“Ali bin Ebi Talib nerede?”** buyurdu. O da yerinden süratle kalktı. Ona da, **“Bana yakın gel”** buyurdu. O da minbere kadar geldi. Yüzünü mübarek göğsüne bastı. İki gözünün arasından öptü. O kadar ağladı ki, mübarek gözlerinin yaşı Hz. Ali’nin üzerine baktı. Sonra buyurdu ki:

“Ey Müslümanlar, bu Ali bin ebi Talibdir. Bu Muhacir ve Ensarın büyüğüdür. Benim kardeşimdir, amcamın oğludur ve damadımdır. Teni tenimden, kanı kanımdan, tüyü tüyümdendir. İki torunumun babasıdır. Hasan ve Hüseyin, Cennet gençlerinin seyyidleridir. Ali, bir çok sıkıntıyı giderdi. Çok kuvvetli düşmanları susturdu. Bu, Allah’ın aslanı ve kılıcıdır. Allah’ın ve bütün lanet edenlerin laneti, buna buğz edenlere olsun. Allahü teâlâ ona buğz edenlerden beridir, ben de beriyim. Allah’tan uzak olmak istemeyen, Ali’den uzak olmasın. Burada olanlar, bu vasiyetlerimi, burada bulunmayanlara ulaştırın. Ya Ali, senin hakkında ne söyledimse Allahü teâlâ biliyor ki fazlası ile doğrudur.

Ey Müslümanlar, eğer, yay gibi incelineye kadar Allah’a ibadet etseniz, beliniz bükülünceye kadar namaz kılsanız, fakat ehl-i beytimden ve eshabımdan birine buğz etseniz, Allahü teâlâ sizi, yüz üstü Cehenneme atar.”

Tesbih eden taşlar

Ebu Zeri Gıfari hazretleri rivayet eder:

Bir gün Resulullah giderken görüp onu takip ettim. Bir yere varıp oturdu. Ben de yanına oturdum. **“Neden geldin, ya Eba Zer”** buyurdu. **“Allah ve Resülü bilir”** diyerek sustum. O sırada Ebu Bekir geldi. Resulullahın sağ tarafına oturdu. Sonra Ömer gelip Ebu Bekrin sağ tarafına oturdu. Sonra Osman geldi. Ömer’in sağ tarafında oturdu. Sonra Ali geldi. Osman’ın sağ tarafında oturdu. Resulullah yerden yedi tane taş aldı. Mübarek avucunun içinde tuttu. O taşlar tesbih etmeye başladı. Onların sesini arıların vızıltısı gibi işitir idim. Ondan sonra o taşcağızları yere koydu. Sesleri kesildi. Sonra onları Ebu Bekrin eline verdi. Yine önceki gibi tesbihe başladılar. O da yere koydu. Sesleri kesildi. Sonra yine Resulullah onları alıp Ömer’in eline verdi. Yine önceki gibi tesbih sesleri işitildi. O da yere koyunca sesleri kesildi. Taşları Osman’ın eline verdi. Yine tesbih sesleri duyuldu. O da yere koyunca sesleri kesildi. Onları Ali’nin eline verince yine tesbihe başladılar. (Peygamber efendimiz, Ehli Beyti ve Eshabı hakkında daha geniş bilgi için, **“Kainatın Efendisi”** kitabını önemli tavsiye ederim. (Arı Sanat Yayınevi, 0212 5204151)

Dört halifenin fazileti hakkında bazı hadis-i şerifler:

“On kişi Cennettedir: Ebu Bekir ve Ömer ve Osman ve Talha ve Zübeyr ve Abdurrahman bin Avf ve Ali bin Ebi Talib ve Sa’d bin Ebi Vakkas ve Ebu Ubeyde bin Cerrah ve Said bin Zeyd.”

“Bir kimseyi, Ebu Bekir, Ömer, Osman ve Ali’den üstün gören beni yalanlamış olur.”

“Allahü teâlâ, namazı, zekatı ve orucu farz ettiği gibi, Ebu Bekir’i, Ömer’i, Osman’ı ve Ali’yi sevmeyi de farz etti.”

“Cebrail dedi ki: Allahü teâlâ buyuruyor ki "Her ümmet kıyamette susuzluk görecektir, yalnız Ebu Bekir Ömer, Osman ve Ali’yi sevenler müstesna.”

“Sünnetime ve hulefa-i raşidinin yoluna sımsıkı sarılın!”

“Ümmetimin en merhametlisi Ebu Bekir, dinde en sağlam olanı Ömer, en hayalisi Osman, en iyi hüküm vereni ise Ali’dir.”

“Her şeyin bir kanadı vardır, bu ümmetin kolu kanadı da Ebu Bekir ve Ömer’dir. Her şeyin bir kalkanı vardır, bu ümmetin kalkanı da Ali’dir.”

Sohbetin bereketi

Ehl-i sünnet âlimlerinin en büyüklerinden olan **İmam-ı Rabbani** hazretleri buyuruyor ki:
Ehl-i beytin ve Eshab-ı kiramın hepsini sevmek, saymak lazımdır. Birini sevmemek, hepsini sevmemek olur. Çünkü, insanların en iyisi olan Resulullahın sohbeti ile şereflenmek fazileti, hepsinde vardır. Sohbetin fazileti ise, bütün faziletlerin üstündedir.

İşte bunun için, Tâbi'nin en üstünü olan Veysel Karani, Eshab-ı kiramın en aşağısının derecesine yetişemedi. Hiçbir üstünlük, sohbetin üstünlüğü kadar olamaz. Çünkü, sohbete kavuşanların imanları, sohbetin bereketi ve vahyin bereketi sayesinde, görmüş gibi kuvvetli iman olur. Sonra gelenlerden hiçbir kimsenin imanı, bu kadar yüksek olmadı.

Hadis-i şeriflerde buyuruldu ki:

“Ebu Bekir dinin direğidir. Ömer fitnenin kilididir. Ömer hayatta oldukça fitne olmaz. Osman münafıkların belaya düşürdükleri kimsedir. Onun katilleri tarafında olanlar, münafık olup, Cehennemin aşağılarında olsalar gerektir. Ali bendendir ve ben Ali'denim. Onun olduğu yerde ben olurum. Benim olduğum yerde Ali olur.”

“Ebu Bekir, İslam'ın tacıdır. Ömer, İslam'ın hüllesidir (elbisesidir). Osman, İslam'ın cevahiri ile süslü imamesidir. Ali, İslam'ın güzel kokusudur.”

“Ya Rabbi! Ümmetimden eshabıma verdiği bereketi geri tutma. Eshabımdan Ebu Bekir'e verdiği bereketi ondan geri tutma. Eshabımı Ebu Bekir etrafında topla. Onun işlerini dağınkı etme. Ebu Bekir daima senin işini kendi işleri ve meşguliyetleri üzerine tercih etmiştir. Allah'ım! Sen Ömer bin Hattabı aziz kıl. Osman'ı sabır ve tahammül üzerine kıl. Ali'ye tevfiği refik kıl.”

“Ebu Bekir'in sevgisi gufranı vacib kılar. Ömer'in sevgisi isyanı mahv eder. Osman'ın sevgisi imanı kuvvetlendirir. Ali'nin sevgisi, Cehennem ateşini söndürür.”

“Arş üzerinde, La ilahe illallah Muhammedün Resulullah, Ebu Bekri Sıddık, Ömer-ül Faruk, Osman-ı Şehid ve Aliyyül Mürteda yazılıdır.”

“Her gökte ikiyüzbin melek daima, Ebu Bekir, Ömer, Osman ve Ali'nin dostlarına istiğfar ederler. Onların düşmanlarına da lanet ederler.”

“Şu dört kişinin sevgisi bir münafığın kalbinde toplanmaz. Ebu Bekir, Ömer, Osman ve Ali.”

“Dinimi dünyaya tercih ettim!”

Sahabe-i güzün toplanmışlar, kendi hallerinden konuşuyorlardı. Birisi aralarından kalkıp, dedi ki, Ya Eba Bekir! Allahü teâlânın izzet ve azameti için söyle, bu mertebeye ne ile eriştin?

Buyurdu ki: Yemin verdiğiniz için söylemek lazımdır. Dinimi dünyaya tercih ettim. Ahiret için, Allah rızasını seçtim. Her zaman Allah'ın hakkını üstün tuttum, her işimde sadece Allah'ın rızasını gözettim ve bunun dışına asla çıkmadım.

Ömer hazretlerine sual ettiler: Sen bu mertebeye ne ile eriştin?

Buyurdu ki: Allah dilerse bir kulunu aziz eder dilerse zelil eder. Bunu hiç unutmadım.

Osman hazretlerine sual ettiler: Sen ne ile bu dereceye eriştin?

Buyurdu ki: Kur'an ve Sünnete uydum. Allah'ın her şeyime vakıf olduğunu hiç unutmadım.

Ali hazretlerinden sual ettiler: Sen ne ile bu dereceye eriştin?

Buyurdu ki: Cihad ile eriştim. 30 yıl mücadele kılıcı ile ve haşyet zırhıyla ve vera kalkanı ile, taat ve ibadet oku ile, gönül kapısında oturdum. Allah'ın rızasından başka hiçbir şeyi, gönlüme koymadım, hatırıma getirmedim.

Hiz. Ebu Bekir, ölüm döşeğinde iken, ziyaretine gelip öğüt isteyenlere şöyle nasihat etti:

“Allahü teâlâ size fetih kapılarını açacaktır. İhtiyacınızdan fazla dünyaya sarılmayın! Sabah namazını kılan Allah'ın himayesindedir.”

Hastalığı ağırlaşmış iyileşmesinden ümit kesilince, yerine birisini halife tayin etmesini istedikleri zaman Hiz. Ebu Bekir buyurdu ki:

“Size halife olarak Ömer'i seçtim. Yarın ahirette “İnsanların en hayırlısını onların başına halife tayin ettim” derim.” Sonra da halife seçtiği Hiz. Ömer'e buyurdu ki:

“Bil ki Allahü teâlânın insanlar üzerinde hakları vardır. Gündüz yapılması gereken ibadetin gece, gece yapılması gereken ibadetin de gündüz yapılmasını kabul etmez. Farz borçlarını ödemedikçe, o farzla ilgili nafileleri kabul etmez. Kıyamet gününde mizanın ağır gelmesi için hakka uy ve onu hakim kıl. Allahü teâlânın, rahmet ve azab âyetlerini bir arada bildirmesinin sebebi, kulun, korku ile ümit arasında olması içindir. Bu vasiyetime uyarsan, ölümden daha sevgili bir şeyin olmaz. Bunlara uymazsan ölümden kötü bir şeyin olmaz. Halbuki ölüm muhakkak seni bulacaktır.”

“Birine uyan kurtulur”

Muhammed Masum Faruki hazretleri buyuruyor ki:

Eshab-ı kiramın hepsi fena fillah (evliya) makamına yükselmiş zatlardı. Eshab-ı kiramın hepsini böyle salih ve adil bilmek ve hiç birini kötü bilmemek kesin delillerle her Müslümana vaciptir.

Resulullahın vârisleri olan Ehl-i sünnet âlimleri Eshabı kiramın hepsinin müctehid olduğunu bildirmişlerdir. **“Rabbim bana vahyetti ki: Eshabın gökteki yıldızlar gibidir. Bazısı bazısından daha parlaktır. Onlardan birine uyan hidayet üzeredir”** hadisi şerifi bunu göstermektedir. Çünkü, müctehid olmayan kimseye uyulmaz.

Eshab-ı kiram arasındaki ayrılıklar, savaşlar, nefslere uyararak, makam mevki için dūnlanık için yapılmış değildi. Onların mübarek nefsleri, insanların en iyisinin “sallallahü aleyhi ve sellem” sohbetinde bulunmakla, kalbleri cılalayan sözlerini dinlemekle, tezkiye bulmuş, emmârelikten kurtulmuştu. Nefslerinde, İslamiyete uymayan istek kalmamıştı.

Eshab-ı kiram, o Serverin “aleyhisselam” sohbetinde, daha ilk günde, öyle şeylere kavuştu ki, sonra gelen en büyük Evliya, en nihayette, ancak, bundan bir parçaya kavuşabilirdi. İşte bunun içindir ki, Hz. Vahşi, Hz. Hamza’yı şehit etmiş iken, Müslüman olunca, bir kerecik, Seyyid-il-evvelin vel-âhîrinin sohbeti ile şereflendiği için, Tâbi’inin en üstünü olan, Veysel Karani’den daha yukarı oldu. Hayr-ül-beşerin “aleyhi ve alâ âlihissalâtü vesselam” sohbetinin başlangıcında Vahşi’ye “radiyallahü anh” nasip olanlara, Veysel Karani, o kadar yüksek olduğu halde, sonunda bile kavuşamadı.

Hiç bir şey Resulullahın sohbeti gibi faydalı değildir. Resulullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” Eshabı, sohbet ile, başkalarından daha üstün oldular. Peygamberlerden “aleyhimüsselam” başka herkesten, hatta Veysel Karani’den ve Ömer bin Abdülaziz’den daha üstün oldular. Halbuki Veysel Karani ile Ömer bin Abdülaziz son dereceye yükselmişler ve sohbetten başka kemâlâtın hepsine varmışlardı.

Eshabı kiram, Resulullahı görmekle, meleklerle birlikte bulunmakla, vahyi ve mucizeleri görmekle, imanları görerek inanmak oldu. Bu saydığımız üstünlükler, bütün başka üstünlüklerin temelidir, kaynağıdır. Eshab-ı kiramdan başkası bunlara kavuşamadı. Veysel Karani, sohbetin bu üstünlüklerini bilseydi, hiçbir şey onu sohbetten alıkoyamazdı. Bu üstünlüğe kavuşmak için her şeyi bırakırdı.

“İstediğinizi sorunuz!”

Ehl-i sünnet âlimleri tefsir ve hadis bilgisini, dört halife içinden, en çok Hz. Ali’den almıştır. Hz. Ali, **“Benden istediğinizi sorunuz! Her âyet, gece mi, gündüz mü geldi, savaşta mı, barışta mı, ovada mı, dağda mı geldi bilirim” “Her âyetin ne için geldiğini bilirim. Her âyetin manasını sordum, öğrendim, ezberledim, anlatırım. Bana sorun”** buyururdu.

İbni Mesud hazretleri, “Kur’an-ı kerim, yedi harf, yani yedi lugat üzerine geldi. Her harfinin iç ve dış manaları vardır. Bu manaların hepsi Ali’dedir” buyurdu. Fakat bu, onun en üstünü olduğu manasına gelmez. Çünkü diğer üç halife önce vefat etti. Hz. Ebu Bekir, ilk imana geldiği, dini yaymakla vakit geçirdiği, ahkam-ı İslamiyeyi ve Müslümanların işlerini yapmaya uğraştığı için, kendinden gelen haberler az oldu. Bundan dolayı, Ehl-i sünnet âlimlerinin çoğu, bilgilerini Hz. Ali’den aldı. Ehl-i sünnet âlimleri tefsir ve hadis-i şerif bilgilerini, İmam-ı Ali, Hz. Hasan, Hüseyin ve Selman ile Ebu Zer’den öğrendikleri gibi, Eshab-ı kiramın hepsinden de aldı. Hepsî yüksek idi, adil idi.

Peygamberlerden ve meleklerin üstünlerinden sonra, bütün yaratılmışların en üstünü, Eshab-ı kiramdır. Eshab-ı kiramın her biri, bu ümmetin hepsinden daha üstündür. Çünkü, Resulullahı görmek gibi üstünlük olamaz. Eshab-ı kiramın her birini büyük ve üstün bilmek, hepsine iyi gözle bakmak, her birinin adil ve salih olduğuna inanmak lazımdır. Hiçbirine dil uzatmamak, lanet etmemek, düşmanlık etmemek ve bir kısmını sevmek için başka Sahabiye düşman olmaktan sakınmak lazımdır.

İmam-ı Teftazani hazretleri buyuruyor ki:

Eshab-ı kiram arasındaki ayrılıkların, iyi sebeplerle, güzel niyetlerle yapıldığına inanmamız lazımdır. Eshab-ı kiramdan birini kötülemek caiz değildir. Hz. Âişe gibi nass ile üstünlüğü bilinen bir sahabiye kötülemek küfürdür.

İmam-ı a’zam hazretleri, “Ehl-i sünnet mezhebi şöyledir ki; Ebu Bekir ile Ömer’in en üstün olduklarına inanmak, Resulullahın iki damadını sevmek, ayaklara giyilen meste mesh etmek, iyi-kötü her müslümanın arkasında namaz kılmaktır” buyurdu.

Bir seferinde de, Hz. Ebu Bekir bulunmadığı için, Hz. Ömer imam oldu. Resul aleyhisselam, Hz. Ömer’in sesini işitince, **“Hayır, hayır, Allahü teâlâ ve Müslümanlar Ebu Bekir’den razıdır, namazı Ebu Bekir kıldırsın!”** buyurdu. Eshab-ı kiram arasında, babası, anası ve çocuklarının ve torunlarının hepsi imana gelen, Hz. Ebu Bekir’den başka kimse yoktu.

Birbirlerini çok severdi

Peygamberlerin en üstünü, bizim Peygamberimizdir, en iyi eshab Onun Eshabı, en iyi ümmet de Onun ümmeti yani bütün Müslümanlar. Eshab birbirinin dostu idi ve birbirini çok severdi. Kur'an-ı kerimde mealen buyuruluyor ki:

“(Resulullahın eshabı olan) sizler, insanların iyiliği için ortaya çıkarılmış en hayırlı ümmetsiniz; iyiliği emreder, kötülükten men eder ve Allah'a inanırsınız.” (Âl-i İmran 110)

“İman edip de hicret edenler, Allah yolunda mal ve canları ile cihad edenler ve hicret eden eshabı barındırıp yardım edenler var ya, işte onlar birbirlerinin dostlarıdır.” (Enfal 72)

“Muhammed aleyhisselam, Allah'ın Resulüdür, Onunla birlikte bulunanlar da, kâfirlere karşı şiddetli, çetin, fakat, birbirlerine karşı merhametlidir. Bunları çok zaman rüku ve secdede görürsün. Allah'tan lütuf ve rıza isterler. Çok secde ettikleri yüzlerinden belli olur. Bu Onların Tevrat'taki vasıflarıdır. İncil'deki vasıfları da şöyledir: Onlar, ekine benzer. İnce bir filiz yerden çıkıp kalınlaşıp yükseldiği gibi, az ve kuvvetsiz oldukları halde, kısa zamanda etrafa yayılmaları, kâfirleri kızıp, öfkелendirdi.” (Feth 29)

“İnanıp iyi işler yapanlar, Cennet ehlidir. Orada ebedi kalırlar. Onların altlarından ırmaklar akarken, kalblerinde kinden ne varsa hepsini çıkarıp atarız. Onlar derler ki: “Hidayetiyle bizi bu nimete kavuşturan Allah'a hamd olsun! Allah bizi doğru yola iletmeseydi kendiliğimizden doğru yolu bulamazdık. Rabbimizin resulleri gerçeği getirmişler.” Onlara: İşte size Cennet; yapmış olduğunuz iyi amellere karşılık ona vâris kıldınız diye seslenilir.” (Araf 42-43)

“Takva sahipleri, Cennetlerde ve pınar başlarında olacak, onlara “Emniyet ve selamette girin” denilecektir. Biz, onların kalblerindeki kini söküp attık; onlar köşkler üzerinde karşı karşıya oturan kardeşler olacaklardır.” (Hicr 45-47)

Eshabın izinden gidenler de Cennetlidir. Bir âyeti kerimede mealen buyuruldu ki:

“İslam'a girişte, iyilik yarışında öncelik kazanan Muhacirler ve Ensar ile, onların yolunda gidenlerden Allah razı olup, bunlar için, altından ırmaklar akan, içinde sonsuz kalacakları Cennetler hazırladı.” (Tevbe 100). (Muhacir; Hicret eden eshab, Ensar; Muhacirlere yardım eden Eshabdır.)

Birbirlerini çok severlerdi

Eshabı kıram birbirlerini çok severdi. Müslüman kardeşini kendisine tercih ederdi.

Yermük harbinde, eshab-ı kıram birçok şehit verdi ve birçoğu da gazi omuştu. Şehadet şerbeti içerken bile birbirlerine ne kadar bağlı olduklarını, birbirlerini ne kadar sevdiklerini gösterdiler.

Eshab-ı kıramın ileri gelenlerinden Hz. Huzeyfe anlatıyor:

Yermük muharebesinde idi. Çarpışmanın şiddeti geçmişti ve mızrak darbeleri ile yaralanan müslümanlar düştükleri kızgın kumların üzerinde can veriyorlardı. Bu arada ben de, güç bela kendimi toparlayarak, amcamın oğlunu aramaya başladım. Son anlarını yaşayan yaralıların arasında biraz dolaştıktan sonra, nihayet aradığımı buldum. Fakat ne çare!.. Bir kan seli içinde yatan amcamın oğlu, göz işaretleri ile bile zor konuşabiliyordu. Dudakları harareten adeta kavrulmuştu.

Daha evvel hazırladığım su kırbasının ağzını açtım suyu kendisine doğru uzatırken, biraz ötedeki yaralıların arasından İkrime'nin sesi duyuldu, (Su! su!...). Amcamın oğlu Hâris, bu feryadı duyar duymaz göz ve kaş işaretiyle suyu hemen İkrime'ye götürmemi istedi. Kızgın kumların üzerinde yatan şehitlerin aralarından koşa koşa İkrime'ye yetiştim ve hemen kırbamı kendisine uzattım. İkrime elini kırabaya uzatırken İyaş'ın iniltisi duyuldu: (Allah rızası için bir damla su!)

Bu feryadı duyan İkrime, elini hemen geri çekerek suyu İyaş'a götürmemi işaret etti. Suyu o da içmedi. Ben kırbayı alarak şehitlerin arasından dolaşa dolaşa İyaş'a yetiştiğim zaman kendisinin son nefesinde kelime-i şehadeti söylediğini duydum.

Benim getirdiğim suyu gördü. Fakat vakit kalmamıştı... Başladığı kelime-i şehadeti ancak bitirebildi. Derhal geri döndüm, koşa koşa İkrime'nin yanına geldim. Kırbayı uzatırken bir de ne göreyim! Onun da şehit olduğunu müşahade ettim. Bari dedim, amcamın oğlu Hâris'e yetiştireyim. Koşa koşa ona geldim. Ne çare ki o da ateş gibi kumların üzerinde kavrula kavrula ruhunu teslim edip, şehit olmuştu.

Âyet-i kerimede buyuruluyor ki:

“ Allah bunlar için, altından ırmaklar akan Cennetler hazırladı. Bunlar Cennetlerde sonsuz olarak kalacaklardır.” (Tevbe 100)

En üstün makam onların

Eshab-ı kiram, bütün evliya-i kiramdan üstündür. Eshab-ı kiramın en alt derecede olanı Evliya-i kiramdan en üst derecede olandan daha üstündür. Eshabı kiramın kerametlerinin az bilinmesi, onların kerametlerinin az olmasından değildir. Menkıbelerin bizlere intikal etmediği ve bütün kitaplar tercüme edilmediği için bize az gibi geliyor. Onların evlialık makamları, rütbeleri çok üstündür.

Allahü teâlâ, **“Hepsine Cenneti vaad ettim, hepsinden razıyım, onlar da benden razıdır”** buyuruyor. Bunu Kur'an-ı keriminde buyuruyor. Bundan daha üstün rütbe olur mu?

Allahü teâlânın Habibim buyurduğu, Âlemlere rahmet olarak gönderdim buyurduğu Peygamber efendimizin arkadaşları, dostları, bir kısmı da akrabaları oldular. Bundan daha üstün rütbe olur mu?

Canlarını mallarını Allah için, Onun Habibine, Onun dinine feda ettiler. Kıyamete kadar, kendilerinden sonra gelen müslümanlara İslamiyet'in gelmesine vesile oldular. Bundan daha üstün rütbe olur mu?

Peygamber efendimizin en büyük mucizesi olan Kur'an-ı kerimi onlar topladı, onların sözbirliğiyle mushaf haline getirildi. **“Kur'anı biz indirdik, elbette yine onu biz koruyacağız”** âyet-i kerimesi pek meşhurdur. (Hicr 9). Allahü teâlânın, yüce kelamını korumaya onları vesile etmesinden daha büyük rütbe olur mu?

İslamiyeti kendilerinden sonrakilere onlar ulaştırdı. Kıyamete kadar her müslümanın sevaplarından onlara da yazılıyor. Onların derecesine kim ulaşabilir?

Bu rütbelerin, bu üstünlüklerin yanında, cahillerin görmek istediği keramet, okyanusun yanındaki damla su gibi bile değildir.

Onların kerametlerinin, sonra gelen evliyaya göre daha az bilinmesinin, görülmesinin diğer sebepleri de şunlardır. Hadis-i şerifte, **“Eshabım gökteki yıldızlar gibidir”** buyuruldu. Yıldızlar, gündüz de mevcut iken, geceleyin görülür. Gündüz, güneşin ışıkları, yıldızların görülmesine manidir. En parlak bir ışık bile, gündüz güneş ışığının yanında pek zayıf kalır. İki cihan güneşi Muhammed aleyhisselamın nuru ve mucizeleri yanında da Eshab-ı kiramın kerameti, elbette gölgede kalır, görünmez.

İkinci husus, insanların iman etmeleri için, Peygamberlerin mucize göstermeleri gerekir. Evliyanın keramet göstermesi gerekmez. Hatta keramet göstermekten haya ederler.

“Müminin firasetinden korkun!”

Eshabı kiramın bazı kerametleri:

Hz. Ebu Bekir, vefat edeceği zaman, “Ya Âişe, bir oğlum ile iki kızım sana emanettir” dedi. “Babacığım benim bir kız kardeşim var. Öteki nerede?” diye sorunca, “Hanımım hamiledir” dedi. Vefatından sonra bir kızı doğdu.

Hz. Ömer, Medine'de hutbe okurken, İran'a gönderdiği ordu mağlup olmak üzere iken, bu hali görüp, kumandana, “Ya Sariye, arkanı dağa ver” buyurdu. O da, dağa yanaştı ve zafere kavuştu. Hadis-i şerifte, “Geçmiş ümmetler içinde vukuundan önce bazı şeyleri haber veren keramet ehli zatlar vardı. Ümmetimden ise Ömer onlardandır.” buyuruldu.

Hz. Ali, vefat edeceği zaman, “Tabutumu Arneyn'e götürün, orada ışık saçan bir kaya görürsünüz. Beni oraya defnedin!” buyurdu. Öyle yaptılar, buyurduğu gibi buldular.

Hz. Osman, yanına gelen birine, “Gözünde zina eseri var. Bir kadına bakmışsın” buyurdu. O kimse, “Nereden bildin?” dedi. Hz. Osman da, **“Müminin firasetinden korkun, o, Allah'ın nuru ile bakar”** hadis-i şerifini bildirdi.

Hz. Ömer'in oğlu Abdullah, insanların yolunu kesen aslana, “Derhal uzaklaş” diye kızınca, aslan kuyruğunu sallayarak uzaklaştı. İbni Ömer hazretleri, “Resulullah elbette doğru söyler” diyerek, **“Allah'tan korkandan her şey korkar”** hadis-i şerifini bildirdi.

Hz. Hubeyb, esir edilince, yanına gelenler, onun önünde taze üzüm görürlerdi.

Avn bin Abdullah güneşte uyurken, bir bulut ona gölge ederdi.

Evliyanın kerameti, enbiyanın mucizelerinin devamıdır. Bu ümmetin evliyasından hasıl olan kerametler de Peygamber efendimizin mucizesidir.

Eshabı kiram zananında, imanlar kuvvetliydi. Bunun için imanları kuvvetlendirmek için keramete ihtiyaç yoktu. Bundan dolayı fazla keramet görülmedi.

Eshabı kiramın tamamı Cenab-ı Hakkın sevdiği, seçtiği kimselerdir. Onlara saygıda kusur etmemek gerekir. Hadis-i şerifte buyuruldu ki:

“Eshabımın hiçbirine dil uzatmayın. Onların şanlarına yakışmayan bir şey söylemeyin! Allah'a yemin ederim ki, bir kimse, Uhud dağı kadar altın sadaka verse, eshabımdan birinin bir avuç arpası kadar sevap alamaz.” (Ebu Davud)

“Hayırla anarız”

Ehli sünnet alimleri, “**Ehli sünnet**” olabilmek için, Eshabı kiramın hepsini, iyi bilmeği, onları hayırla yad etmeği şart koşmuşlardır.

İmam-ı a'zam hazretleri, “Eshab-ı kiramın tamamını hayırla anarız” buyurdu.

İmam-ı Gazali hazretleri buyurdu ki:

“Eshab-ı kiram arasındaki olayları mübalağalı anlatmak haramdır. Çünkü onları sevmemeye sebep olur. Dinimizi bize ulaştıran onlardır. Birini kötülemek, dini yıkmak olur.”

Seyyid Ahmed Rifai hazretleri buyurdu ki:

“Eshab-ı kiram arasındaki olaylar üzerinde aşırı konuşmak, fikir yürütmek, hiç caiz değildir. Hepsini sevmek gerekir. Allah hepsinden razıdır. (Tevbe 100, Maide 119)

İbni Hacer-i Mekki hazretleri buyuruyor ki:

“Eshab-ı kiramın hepsi adil, salih, evliya ve müctehiddir. Eshab-ı kiramdan birini kötülemek, Allahü teâlânın razı olduğunu bildirdiği âyetlere inanmamak olur.”

Abdülaziz Dehlevi hazretleri buyurdu ki:

“Eshab arasındaki münafiklar müminlerden ayrıldı. Ayet-i kerimde, “**Allah, sizi kendi halinize bırakmaz. Habisi tayyibden (münafığı müminden) ayırır.**” buyuruldu.” (Âl-i İmran 179)

İmam-ı Rabbani hazretleri buyurdu ki:

Eshabı kirama dil uzatmaktan, İslamın büyüklerini kötülemekten sakınınız! Aman sakınınız! Çok sakınınız! Onlar bütün ömürlerini, İslamiyeti yaymakta ve yaradılmışların en üstünü olan Muhammed aleyhisselama yardım etmekte tükettiler ve bütün mallarını, dini kuvvetlendirmek için gece gündüz, açıkça ve gizlice feda ettiler.

Resulullahın sevgisi için, akrabalarını, ahablarını, çocuklarını, zevcelerini, memleketlerini, evlerini, akarsularını, tarlalarını, ağaçlarını terk ettiler. Resulullahı , bunların hepsine ve kendi canlarına tercih ettiler.

Allahü teala, onları, Kur'an-ı kerimde medh ve sena eyledi. Onlardan razı olduğunu ve onların da, Allahtan razı olduklarını bildirdi. Feth suresinin son ayetinde, şerefleri yükseltildi. Bu ayet-i kerimde, Allahü teala bunlara gayz, kin bağliyanların kafir olduklarını beyan buyurdu. Onlara gayz, kin bağlamaktan, küfürden kaçır gibi kaçmalıdır.

“Allah imanınızı zayı etmez!”

Senaullah-i Dehlevi hazretleri buyurdu ki:

Evliyalıkta, fenâ makamına kavuşan, muhakkak imanla ölür. Bekara suresinin, “**Allah, imanınızı zayı etmez**” mealindeki 143. âyet-i kerimesi ve “**Allahü teâlâ, (Fenâ makamına kavuşan) kulların imanlarını geri almaz**” hadis-i şerifi, hakiki imanın geri alınmayacağını göstermektedir.

Allahü teâlâ, fenâ makamına kavuşmuş evliyanın imanını almadığına, yani mürted yapmadığına göre, evliyadan daha yüksek olan sahabiye mürted yapar mı hiç?

İslam alimleri, Eshabı kiramın hepsini kıymetli bilmek, hepsine hürmet etmek, hiç birine dil uzatmamak konusunda ittifat etmişlerdir. Hadis-i şerifte , “**Ümmetim dalalet üzerinde ittifak etmez.**” (İbni Mace) buyuruldu.

Bunun için Müslümanların bu icmadan, ittifaktan ayrılmamaları gerekir. İcmadan ayrılanların hallerini Peygamber efendimiz bakınız nasıl bildiriyor:

“**Cemaatten bir karış ayrılan, cahiliyet ölümü ile ölmüş olur.**” (Buhari)

“**Cemaatle birlikte olun! Allah'ın rızası, rahmeti, yardımı cemaat ile birlikte.**”

Cemaatten ayrılan Cehenneme düşer.” (İbni Asakir)

“**Cemaatten ayrılan, yüzüstü Cehenneme düşer.**” (Taberani)

“**Sürüden ayrılanı kurt, cemaatten ayrılanı şeytan kapar. Sakın cemaatten ayrılmayın!**” (Tirmizi)

“**Cemaatten bir karış ayrılan İslam halkasını boynundan çıkarmış olur.**” (Ebu Davud)

Bir âyet mealı şöyledir:

“**Müminlerin yolundan ayrılanı Cehenneme atarız.**” (Nisa 115)

Bu âyet-i kerime ve yukarıdaki hadis-i şerifler, icmanın önemini göstermektedir. Eshab-ı kiramın söz birliği ile yaptığı işleri beğenmeyenin kâfir olacağı bütün fıkıh kitaplarında yazılıdır. Eshab-ı kirama itimat kalmayınca, onların topladığı Kur'an-ı kerime de, hadis-i şeriflere de gölge düşer. Ayeti kerimde Eshabı kiramın hepsi methedilmektedir:

“**Muhammed aleyhisselam, Allah'ın Peygamberidir, Onunla birlikte bulunanların (Eshabın) hepsi, kâfirlere karşı şiddetli ve birbirlerine karşı merhametlidir.**” (Feth 29)

Eshab-ı kiramın hepsinin söz birliğine icma denir. İcmaya uymak farzdır. İcma'yı inkâr ise küfürdür. Hz. Ebu Bekir'le Hz.Ömer'in hilafetlerini inkâr eden kâfir olur.

“Onların kusurlarını söylemeyin”

Senâüllah Pâni-püti hazretleri buyuruyor ki:

Allahü teâlânın varlığı, sıfatları, razı olduğu ve beğendiği şeyler, ancak Peygamberlerin bildirmesi ile anlaşılır. Akıl ile anlaşılabilir. Bunları bize Muhammed aleyhisselam bildirdi. Eshabı kiramın çalışmaları ile, her tarafa yayıldı. Eshab-ı kiramın bu hususta üzerimizdeki hakları çok büyüktür. Bunun için hepsini sevmemiz, övmemiz ve itaat etmemiz emrolundu.

Hadis-i şeriflerde buyuruldu ki:

“Eshabım gibi hiç kimse İslamiyet’e hizmet edemez.”

“Eshabımı kötüleyen hariç, Kıyamette, herkesin kurtulma ümidi vardır.”

“Eshabım arasında fitne çıkacak, o fitnelere karışanları, Allahü teâlâ benimle olan sohbetleri hürmetine af ve mağfiret edecektir. Sonra gelenler, bu fitnelere karışan Eshabıma dil uzatarak Cehenneme girecektir.”

Eshabı kiram insanlık icabı hata yapsalar bile bunları anlatmayı Peygamber efendimiz yasakladı, **“Eshabımın kusurlarını söylemeyin”** buyurdu. Eshab-ı kirama kusur bulmaktan, kusurlarını söylemekten, onlara dil uzatmaktan çok sakınmalıdır. Çünkü hadis-i şerifte, **“Eshabımın ismini iştirince susun, şanlarına yakışmayan söz söylemeyin”** buyuruldu. Eshab-ı kirama dil uzatanlar ölü olsun, diri olsun, bunları açıklamak, gıybet olmaz, aksine dinin emrine uymak olur. Hadis-i şerifte buyuruldu ki:

“Fitne veya bid’at yayıldığı, Eshabım kötülendiği zamanda, hakkı bilen, bilgisini müslümanlara duyursun! Hakkı yani doğru yolu bildiği halde, müslümanlara duyurmayanlara, Allahü teâlâ ve melekler ve bütün insanlar lanet eylesin! Allahü teâlâ, böyle bir kimsenin farzlarını ve nafil ibadetlerini kabul etmez.”

Eshab-ı kiramın hepsi müslümandır. Bizim ölülerimizdir. Hiç kimsenin onları tenkit etmesi caiz olmaz. Hadis-i şerifte, **“Ölülerinizi hayırla anın, iyiliklerini söyleyin, kötülüklerini açıklamayın.”** buyuruldu.

Eshab-ı kiramın kusuru olsa da, bizim ölülerimiz olduğu için ve Allahü teâlâ onların kusurunu affettiği için bunları söylemek caiz olmaz. Hadis-i şeriflerde buyuruluyor ki:

“Eshabımın ismini iştirince, susun, şanlarına yakışmayan söz söylemeyin!”

“Eshabımın kusurlarını söylemeyin! Kalbleriniz onlara karşı değildir. Eshabımı iyilikle anın ki, kalbleriniz ülfet etsin!”

İman geçmişi yok eder

Hiçbir Sahabinin müslüman olmadan önceki hâlini kötüleyerek anlatmak asla caiz değildir. Müslüman olmadan önce işlenen bütün günahları Cenab-ı Hak affeder, hatta sevaba da çevirir. Âyet-i kerimede mealen buyuruluyor ki:

“Allah, kâfirken tevbe edip iman eden ve salih amel işleyenlerin seyyiatını hasenata (günahlarını sevaplara) çevirir. Allah çok affedici ve çok merhamet sahibidir.” (Furkan 70)

Müslüman olan bir kimse, iman etmeden önceki yaptığı iyiliklerin karşılığına da kavuşur. Hakim bin Hazam, iman edince, “Önceki iyiliklerim ne oldu” diye sordu. Peygamber efendimiz **“Önceki iyi işlerin makbul olmak üzere Müslüman oldun.”** buyurdu.

Bu husus kâfir iken Müslüman olan herkes için geçerlidir. Hangi günah olursa olsun, şirk yani kâfirlik dahil, tevbe edilince Allah onu affeder. Bu husus, kıyamete kadar böyledir.

Hiçbir müslümanı tevbe ettiği günahı ayıplamak uygun olmadığı gibi, kâfirken tevbe edip iman edenlerin de önceki hallerinden dolayı onları ayıplamak, bu yüzden onlara leke sürmek, önceki hallerini bahis konusu etmek caiz değildir.

İmam-ı a'zam, “Eshab-ı kiramın hepsini hayırla anarız” buyurdu. İmam-ı Şafii ve Ömer bin Abdülaziz de, Eshab-ı kiram arasındaki savaşlar hakkında “Allahü teâlâ, ellerimizi, bu kanlara bulaşmaktan koruduğu gibi, biz de, dilimizi tutup, bulaştırmayalım!” buyurdu.

İmam-ı Gazali hazretleri de “Dinimizi bize ulaştıran Eshab-ı kiramdır. Onlardan birini kötülemek, dini yıkmak olur” buyurdu.

Peygamberimiz, cahiliye zamanında amcası Hz. Hamza'yı şehid etmesine rağmen Hz. Vahşiye lanetlememiştir. Hz. Vahşi, Hz. Hamzanın Bedir gazasında öldürdüğü Tuavme adındaki kafirin kardeşinin oğlu Cübeyr bin Mutimin kölesi idi. Uhud gazasında, Cübeyr, buna, Hamzayı öldürürsen azad ol demişti. Hind de babasının ve amcasının intikamı için, Hamzayı öldürüne çok altın vad etmişti. Bunlar için Vahşi, Hz. Hamzayı, ok atarak ağır yaraladı ve kılıncı ile Şehit etti. Ciğerlerini çıkarıp Hinde götürdü. Her ikisi de, dünya zineti için, bu işi yaptı.

Uhudda, Resulullah, birkaç kâfire beddua etmişti. Vahşiye niçin lanet etmiyorsun dediklerinde, **“Mirac gecesini, Hamza ile Vahşiye kolkola, birlikte Cennete girerlerken**

görmüşüm” buyurdu. Mekkenin fethinden sonra, Hz.Vahşi, Taiflilerle birlikte Medinede mescide gelip, iman etti. Afva kavuştu.

“Allah onlardan razıdır

Hepsi Cennetlik olan Eshab-ı kiramın bazısını, hangi sebeple olursa olsun kötülemek caiz değildir. Bu birkaç bakımdan caiz değildir:

1- Eshab-ı kiram Peygamber efendimizin arkadaşları ve dostlarıdır. Onun dostlarını üzmemek, Onu üzmemek demektir. Hadis-i şerifte buyuruldu ki:

“Eshabıma dil uzatmakta Allah’tan korkun! Benden sonra onları kötü emellerinize alet etmeyin! Onları seven, beni sevdiği için sever. Beni sevmeyen de onları sevmez. Onları inciten beni incitmiş olur. Beni inciten de Allahü teâlâyı incitmiş olur.” (Buhari)

2- Eshab-ı kiram, bizim ölülerimiz olduğu için kötü söz söylenmez. Çünkü **“Ölülerinizi hayırla anın, iyiliklerini söyleyin, kötülüklerini açıklamayın”** hadis-i şerifine aykırı olur.

3- Eshab-ı kiramın kusurları olsa bile, söylememek gerekir. Hadis-i şerifte buyuruldu ki:

“Eshabımın kusurları, yanlış hareketleri olacaktır. Allahü teâlâ, benim hatırım için onların kusurlarını affedecektir.” (İbni Asakir)

4- Eshab-ı kiramın kusurunu söylemek fayda vermeyeceği gibi, aksine Cehenneme gitmeye sebep olacağı için susmak gerekir. Hadis-i şerifte buyuruldu ki:

“Eshabım arasında fitne çıkacak, Allahü teâlâ benimle olan sohbetlerinin hürmetine, fitnelere karışan Eshabımı affedecek, bunlara dil uzatanlar Cehenneme gidecektir.” (Müslim)

5- Peygamber efendimiz, **“Eshabımı kötülemeyin”** buyurduğu için onların hiç birisi hakkında kötü söz söylenmez. Hadis-i şerifte buyuruldu ki:

“Eshabımı kötüleyenler, Müslümanlıktan ayrılmış olur.” (Beyheki)

“Eshabımı kötüleyene Allah lanet etsin.” (Taberani, Beyheki, Hakim)

6- Allahü teâlâ, onlardan razı olduğu ve onların kusurlarını affettiği ve hepsine Cenneti söz verdiği için kötülemek caiz olmaz. Kur'an-ı kerimde mealen, **“Allah onlardan razıdır.”** buyuruldu.

7- Araf ve Hicr surelerinde **“Biz azimüşşan, onların kalblerindeki gıl ve gışşı nezettik”** buyuruluyor. Yani kalblerindeki kin ve düşmanlık gibi şeyleri kökünden çıkarıp attık. Demek ki, hiçbir sahabi, başka bir sahabiye haset ve kin beslemez. Çünkü, hepsi Hakkulyakin mertebesine ulaşmışlardır. Aralarındaki olaylar ictihad sebebi ile idi. Eshab-ı kiramdan birini kötülemek, **“Allah onlardan razıdır”** mealindeki âyete inanmamak olur.

NOT: (Peygamber efendimiz, Ehli Beyti ve Eshabı hakkında daha geniş bilgi için, **“Kainatın Efendisi”** kitabını önemli tavsiye ederim. (Arı Sanat Yayınevi, 0212 5204151)